

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 4

ZBIÓR RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI BAWOROWSKICH

Dział 1

1295. Wielądko Wojciech, Zbiór historji polskiej za panowania króla Satanisława Augusta (XVIII w.).

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Фонд 4 (Бав.)
Опис 1
Од. зб. 1295/6

Bogolewō

Wraneck

N. k. 1949. c.

58

VIII 251

1
LIBROR

Historji Polskiej

Za panowania Stanisła

wa Augusta Króla.

Od R^u 1786 do 1789.

przez

Elż Woyciecha Wielkiego.

Dla wiadomości potrzebny

czasom

LOSTAWY

~~~~~
TOM SIÓSTY

17

Historii Polskiej
za Stanisława Augusta
Króla
Roku 1786.

Na początku roku tego, Portugal-
ski Król dnia 25 maja z tym się po-
zegnał światem.

Dnia 10 Czerwca Luiz de Harcourt,
de Rohan, wócher zesztywna
przed aresztowany i w Bastylji
osadzony, potym za dekretem
Krolewskim, nawiązanu do Opas-
twa de la Chaise Dieu wyptany
w wyznaczonym miejscu stanęł.
wina jego zupełnie utraconu,

albowiem gdy pytanosię, za co. Licz.
ze Kardynał de Rohan na wygna-
nie postany? ponieważ za nie winne
go u sądu jest uznany? Na to pyta-
nie, odpowiedziano, iż taki jest w
Wersalu z wyraz. Wzale i stawny
ow Marszałek de Luxembourg
w proces de la Princesse wnie-
szany, i w Bastylji przez osm mie-
sięcy osadzony, lubo doskonale
i prawnie usprawiedliwiony, z tym
wszystkim na wygnanie, od Lu-
dwika XIV. był zastany.

Oswiadczone

5

Oswiadczenie w Tomie Piątym
opisanie Bohaterskiej Śmierci
i Życia X^o Leopolda Brunswickiego
w Kwaterach

Rys Krotki Życia
i Ciężca Maksymiliana Leo-
polda Brunswickiego
oraz
Bohaterskiej Śmierci Jego

Dzieie społeczeństwa ludzkiego, ma-
toż takich maia przykładów, i wpo-
rowonaniu wszystkich okoliczności,
prawnie żadnego, któryby wystawiał
taką serca wspaniałości, i odwagi, i
calką, Jazie Leopolda Brunswickiego

dnia 27 kwietnia, poświęcił młode
życie swoje 1785 R^o dla ratowania
ubogich ludzi. Ten iedyny w swym
rodzaju przypadek, godzien wia-
domia powszechney, godzien aby był
zawrzytem czasow naszych, u potomno-
ści Chlubniejszy on cześć dla spole-
czności, i znahomitszy, niż iaska bitwa,
na ktorej z szkodą też spoleczności
tysiącami ludzi ginie.

Maximilian Julius Leopold
był ostatnim ducą wicerny
pamięci, godnego przyjaciela spolecz-
ności, Książcia Karola Pruswidu-
go, i Królowney Pruskiej Filipiny
Charloty siostry Fryderyka
Wielkiego

Wielkiego - Urodził się 20 Oktobra
 1752 Rⁿ - Tak tylko umysł jego za-
 ciał dojrzewać, okazał się we wszyst-
 kich matych jego postępkach, cha-
 rakter dobry i ludzki, który jest prawie
 wrodzonym przymiotem Demuręgo.
 Edukacya i rozumne powodowanie,
 na którym mu od samego początku
 niezbywało, przystosowały bardzo do
 jego udoskonalenia -

Nowe żołnierskie zabawy, niewy-
 nity w duszy jego najmniejszej d-
 miancy. Miał on ten stan za powoła-
 nie swoje, i wazyl go sobie bardzo,
 Jego jedyna panuigca namiętowiec
 była

była: Milosi bliźniego - Tak ona wie-
ta nad nim górz, że wszyscy skłonnosci
umorszyła - Coby tylko miał, było to jego
zadaniem, własności cudzą, niż on nie
marnotrawił. Na iakich fauorytów,
ale obracał majątek swój na wspomno-
żanie ubogich familii, na edukowanie
dzieci, i awizowanie ich w użytecznych
Kunstach, cności i religii, na dawanie
nie poręki młodym, którzy się udali
na nauki i piękne Kunsty, na do-
nalenie ich w umiętności po Aka-
demiach i podwożach. A kiedy
wszystkie te swoje łaski i dobrodziej-
stwa, mógł czynić tajemnie, albo
gdyby

7
gdyby byśo muzuina, ukrycie nawet
przed samym sobą: to by ięgo powiecha
tym była ięszczie więkksza.

Akter 17 to poręchal byś: swoim
bratem dziejącem panującym
do Neystadu, w Morawie do Cesa
ra w Novembre 1717 wteyże
samey kompanii, nawiedził dwom:
Ueymar, Gottha, Ansypach, i Erlon.
gen. potym się udat do Straszbury
gdzie przez rok doskonał się w kurzue
woiennym i innym naukach —
Odymant potym podroz przez Wiedni
do Włoch. byś w Rzymie od Piusa 11.
Papiera Włose przyjął, gdzie się rok
casy bawił:

Johannes

Jak tylko wrócił się do domu
obrał regiment, którym w Wuy ięgu
Krol Pruski 812 Styronia 1776 dał
Rok 1776 i 1779 porządek regi-
mentem swoim, pod Komendą
Liążca Henryka Pruskiego,
do Saxonii i Czech, gdy powstała
wojna o sukcesyę Bawarską.
Znajdował się on na wszystkich
ekspedycyach, przed czas których
narażał się aż nadto, według upa-
rzednego dowiadzonego oficera -

Idy nie szczęśliwym trzeba było
daci pomocy i ratunek, wszystko czy-
nił, na wszystko się odważał. Tak
gdy raz powstał pożar w Frankfonie
on i edon

8

on ieden był znowy pierwszych, któ-
rzy spieszyli na pomoc, i wstanie swoje
Konie Kasal zaprzędz do sił swoich
Wzedł nawet na domy, które były
najbliżej ognia, a mężstwem swoim
wyrwał, z oczywistej zguby jednego
człowieka, którego niktrato wui nie
chcił.

Wzyscy pomocy iakuicy potrzebnicy,
tak z militarnego, i also też cywilnego
stanu, uciekali się najpierwy do
niego.

Jaki ten ciężki jest, tak też ciemny.
Zginął on w samym otaczaniu w
skutku najwyższej miłości bliźniego
Wielka powódź, która w kinetum
też

tegoż roku dnia 27 kwietnia była
straszliwa w Frankforcie nad
Odra, gdzie ta rzeka przewrauszy
tamy, wyszła zalewata, i pusta
szła. Żadna ludzka siła niemo-
gła jej opnieć, niewymowney gwał-
towności urody.

Książę Leopold. przytomny tej
skropności, gdy widział, jak się
szliwym przedom uroda porywała i
wzniesła domy blisko nicy będzie.

Przy brannie tedy Rybaków
wszedł na toді, nić niemożę, rybak
widząc niebezpieczeństwo, odwrócił
Książęm tak wielkiego hazardu.
ale Książę peten lito się nad niemi-
siem ludźmi

---

swem ludziszeli: Coż ja iestem
więcej jak wy? iestem człowiekiem
jak wy, a tu idzie o życie ludzkie
 i przyszłość z dwiema przewrotnościami -
 Przewrotność ta odprawia się
 w przyszłości wielkiego mnożenia
 ludzi na brzegu rzeki stojących,
 Ale wnet strach obywatny oparow-
 wał wszystkie serca - Przewrotność
 musiała się spójnić z przebiegiem
 warty samego rzeki, tak dalece
 iż niemożność zbliżyć się do wielkich
 promów, które były przy brzegu -
 Wart zapędził todkę z zięciem
 bardzo daleko. Prędko todkę ude-
 rzył się o wieżbę znajdującą się

przy przerwie, przez w todku po-
czeta nabierał wody - Rybak który
sterował wypadł z todku, i chwy-
cił jednego z robionych wiu stem
zarękę - Potwornie, znowu todku
przodkiem uderzyła się o wierzby,
od czego zaraz się przewrócił.

Skazę, upadł w odmęt, który
woda wybita, i przykrył go zaraz
potężny dół wro wody; natychmiast
z brzegu rucano, i podawano wosta
znany rucano, ale wst strasliwy, nie
dat się ani ludzicom, ani żadnym
rzeczom zbliżyć, i w takim przypadku
ucisną wzięcej ciato skazę a nie
pokazano - Ludzie którzy ^{byli} z skazem

z. ięciem, uchwycili się drzewi
wypłynęli na wieżach, potem ich
wyratowano.

Święta za światło dopiero
dnia 2. Maja szóstego dnia
znaleziono, które do mieszkan
Świętego zawieszono, nabalsamu-
wano i w Branku wgrzebie
obok Bohatyn w swego imienia
pochowano z przyzwyczaj w pa-
niatosu i Marzatosu, a zalem
wielkim niezliczonego ludu i ca-
łej Świętej rodziny.

Dwa dni na zaczętych Fry-
bur ale konnym w Piotrkowie, Józef
Bokosowski kanonik Gnieźnieński
ofycjal Bonamy był Prezydentem

Marszałkiem zaś Trybunału Jan
Matachowski Starosta Opoczyński
W Radzie Nieustalicy pierwszy
raz w tym Roku zaczyna się
Marszałkiem Rady Ignacy Sze-
wendowski Starosta Siedmi

Sejm ordynaryjny Sejm
tygodniowy podług prawa
w Roku 1786 przypadający, zgo-
dnie się odprawiał, na którym
iakoż prawa ustanowiono w konsty-
tucyach tegoż Sejmu Ruzdy wy-
czytać może.

Rok ten nie okazał żadnego
w Kraju Zamieszania, w spłowyw-
się przepędzony.

Roku 1787.

119
Roll 1787

Dnia 18 Stycznia Kownaya
Fryderyka Wilhelma Króla Pruski
Pruskiego, po Fryderyku I. nazwanym
Wielkim, zmarłym, wro-
ku zesłym 1786 dnia 17 Au-
gusta który przepędził życia
lat 75. a panowania lat 46.

Dnia 23 Lutego Stanisław
August Król Szwajcarski
do Kanowa, Na widzeniu z
Katarzyną II. Imperatorem
całej Rosyi.
W niedzielę 12 Maju Józef II
Cesarz

Cesar Rzymski był w Chersonie
gdzie się widział z Katarzyną
Imperatorem Rosji

W mieście Sierpni Porta Otto
manifesta po zawartym traktacie
pokoiu 1784 R. gdy różne traktaty
z strony Rosji były, nieustannie
trudności i pretensye, wypracowa-
nata iey wone, bierze w stambule
warszt Posta iey Buthakowa,
oraż ogłosita publicznym mani-
festem dnia 24 sierpnia ujdany
i diuom przyiaznym rodnym,
przyazny wszystkie fakie były
sprawiedliwe, do wyppowiedze
nia teyie wojny. W następnym

W następnym Miesiącu Wre-
 sinii, wojska Pruskie wkroczyły
 w granice Hollandyi, upomina-
 iąc się o zwierzagę wyrażoną
 królewii d' Orange. Pretext ten
 był zawantazem dla Pruss. gdy
 w wielu miastach, kontrybucye
 Inaczej wojska Pruskie dla
 siebie nakazywały.

Dnia 13 Wierzenia, wspomnieli
 mi należy zanego Weterana
 zaszła śmierć W Ignacego na
 Cieszkowie Cieszkowskiego. 6 ka.
 sztelana Liwskiego ordonu S. Ste-
 nistawa Kawalera, Syna niegdys

megdy's Krzysztofa Cieszkowskiego
Kasztelana Sochaczewskiego, i Ka-
taryny Zabidowej sędziolanki Lis-
kiej małżonkowi, w dobrach swoich
Suchy dnia 9. zmarłego, w wieku
lata swego 83. zostawił z małżonką
swą Franiszka Suffczyńską kas-
telanką Lubelską potomstwo
w synach i wnukach.

W gromie Staropolskiej cnoty
wychowany, wernie dochował do-
wzrostu swoich, które by swie w B-
gu, i Bicyzynie swą, a przepitane
w podobności życia prowadząc, fundu-
sze, i chosioły nowe erygowal, podu-
padłych ratował, tak w swoich
Dobrach

dobrach, iako i w innych miyscach
Zakony, szpitale, hoy nie opatr-
wal, mysze po dobrach swich
i innych uradzal, na ofiary mste
za zmarlych wdziennie dawal

Trem Monarchom Polskim

ruenaruszney dochowal wiary,
nie oszczedzajac majetku swego i
zdrwia, iuz to w wyshszych star-
bach i oficerskich rangach, iuz w Ho-
selskich i deputackich funkcyach,
iuz na marszalkostwie ziemi Lwowskiej
nieodkuszajac krola Stanislaw
Leszczywskiego, az po zupełnym
Rzeczy zaspokojeniu — Augustu
sta III krola od całego narodu
przyjete, własnym uznawszy
9m

Monarcha, siacze onemuz byl
przychylny, od ktorego do Senatu
wesloway, cieniem swej rady do
peteniat - Nalezynie panuizcego
Krola Stanislaw August, do-
znawal przychylne wzgledy, orderem
S^o Stanislaw od tegor zaszczycony -
Peten cnot i zaslug, zostawil przy-
klad wernosci, i przychylnosci
Kusowi Ojczyznie, godnym pa-
tomko m swoim. Cialo tegor Se-
natu pochowane w Węgrzowie
w kwieciele XX Reformatorow -

W Mieniazu Sardzier nika
Moskwa widzi przygotowania
dowypny czynnine od Turka, usta-
ciemnie wypowiedziata onemuz
waryng

14

wyng i wyzka swie znaczne na
Woloszyng i do Multan wpr.
widzta.

W tym czasie, Flollandya przy-
wrocna spohy nosi zostata od Arda
Snukego, ktorogo wyzka po Kalku
mniejszym tamte bawieniu wy-
zapelnie z tegoz kraiu wyzaly.

W Carogrodzie w Listopadzie ta-
kwy zdarzył się przypadek - Przi-
mysz Grecki Dyzuricki, nazwiskiem
Carlo w prowincyi Georgii, mają
z wielu miar stawowy, a unauze
oycow S. Greckich, wielką biegłosci
posiadający, często zastanawiał
się nad tym, za w Kosciot Kato-
urli.

licki Rzymski, zawsze był nadinne
religie, bardziej i w rzezy prześladowa
ny? To swe zadziwienie wymurzył,
przed ciedny Misyjonarzem zakon
Japucyjskiego, Misyjonarz zas
tacno mu to wyłożył, z słow samego
Chrystusa Pana: Jeśli mnie prze
śladowali, i was prześladować bę
do - i z nauki S. Pawła Apostoła:
Wszystcy którzy poboznie żyją chcą
prześladowanie ucieprzyć & c. a z tym
srogie prześladowania, są to praw-
dziwa cieżka droga Chrystusowych.
Ladowe słow Misyjonarza ziarne
padło na dobrą rolę, a sene stemi
obyczajami nie reprezentowane, zba-
uenna

Zbawienią naukę rychto przyjęło
 gdy udawszy się w Stambule pod
 protekcją Posta Francuzkiego
 na przedmieściu Perantam uwzględnił
 Wiary Skatolickiej Rzymskiej
 wyznanie uczynił

Na końcu roku tegoż 1787.
 dnia 23 Miesiąca Grudnia, Ludwi-
 ka Maria Królowa Francuzka.
 która w roku 1776 została Zakonni-
 cą ciężkiej reguły Karmelitek bosych.
 żyła swie świętobliwie zakonnicą.
 który przykład w tym wieku nador-
 co do pobożności i zachowania s.
 religii zeprutym radki, godzien
 jest tu w historii Polakow,
czak

ialko o córce z Matki Maryi z Lesz-
czyńskich Królowy Polkiay, pochodzącej, i zasnęły temuzi Narodowi Polkiemu czyniącej, podaję tę piękna Krotką historyę, iey życia poto mności.

Krotkie opisanie
Życia Święto bliwego
Ludwika Maryi
Franuzkiej Królowy
Karmelitanki bawey
R^o 1787. Zmarley

Ludwika Maria Królowa
Franuzka, córka była Ludwi-
ka XV. Króla Franuzkiego,
i Maryi

i Maryi. Leszczyński Stani
 stawa Leszczyński napred
 Podczariego Kurmi: pitym uoi ewdy
 Jananisluego, w R. 1699. a podcaas in
 terregnum, po smierci Jan III So.
 bieskiego Króla, przez Karola XII
 Króla Szwedzkiego, w ow czas w
 Polsce z samym wyslyciem, zwyciżtwa
 mi słynącego, do tegoż zagrug Na.
 rodu Polskiego Krolew obranego.
 a i przyczynny odmianny losu wowa.
 nego Króla Szwedzkiego, lubo w R. 1706
 był obrany i koronowany: sicak historia
 życia tegoż opisuwał przez Kwoha.
 ięcy swa Cyzyrka, wolał ustąpić
 i kuać do Francyi, niżeli sturze

widzieli Krau swego zrodzenie,
Z tegoz godnego Cyca, i Maryi Korta-
rzyny Opalini Kiey Kawztelanki
Poznan skiey matcey now. spłodzo-
ney córki, a w R^{ku} 1725 dnia 15.
Augusta w Strazburgu u Ludwi-
ka u Króla Francuzkiego zrodzi-
loney, taż Ludwika Maria, dnia
15 lipca 1737 R^{ku} urodzona, wielkiem
natury darami zlaty, byla oddane-
na, przeto tej, osobliwym sposobem
od swych rodziwu byla wychowana-
Powaga tej Królowny, z ludzkosia
zlaczona, wysytlim do siebie jony step
dawata, a miatoci tej i poufatosci,
wysoką roztropnosia rządzoną, ale
taż

17
task dla potrzebnych wsparcia
ludzi, u Króla oycy święgo, Tamw obry-
mywata.

Co się tyce osobistych Cnot Chrze-
sciańskich, te onadob matki swy z
mlekiem wywata, i dziele i csem pra-
wiz uwata — Codzien rozmyślanie o ne-
czech wiernych dpraw owata; czytaniem
codzien ksiąg duchownych bawitasz: do
S: Sakramentow Spowiedzi i Komunii w.
sto przystępowata: rozrywka swiatłych
umkata: Matka pełna pobożności i Królowa
widka swiętobliwe i żyzycie, iakby Duchem
wsciaym nekta: Widz, że maia cotta Lakon-
nia będzie.

Mimo cnotliwych czynow, zawczasu
do życia Lakonnego, do którego Ludwika
miała wewnętrzne powołanie przyzywca.
iałasiz

iała się czyniąc potajemne umartwienia
ciała swego, gdy od wybornych potraw
wstrzymywała się, popołitych używając,
częstożroć post na chlebie samym odby-
wała, udając że doświadczenia apetytu nie-
miała. W post wielki, samemi mlecznymi
i maślanymi potrawami żyła, iakoby mięso
jej szkodziło: bieliznę grubą, spodem nosiła
i ostro, ruby przeciw reumatyzmowi; na pu-
siedli mieśkitę syjaci niechciała, twar-
dych tylko materałow używała: i inne
umartwienia ciała czyniła.

W tymie czasie święto bliwa iey matka
Krusłowa, umarła, został więc tylko Ojciec
ktory ię Kiochal, przemyślała więc nad
tym iakoby mogła otrzymać od niego
pozwolenie, zostania Zakonnicy.
Użyta

12

Wzięła do tego swiętobliwego Paste-
rza, Kruysitofa Beaumont Arzbiskupa
pa Laryńskiego, aby on u Króla wyrobił
to trudne pozwolenie. Długo Arzbis-
kup wymawiał się, mając za rzecz niepo-
dobną, ciekąd Królowa zelia mi nalegać
nieprzeskawata, oclwazył się na ostatku
i Królowi o tym opowiedział. lecz Król
tego ani słuchać niechiał. Wtedy
gdy znowu Arzbiskup powtórzył imie-
nem Królowy prosił o toż pozwolenie,
dodając, iż sam poznal prawdziwe i skute
Icy do Zakonu Karmelitek powołanie,
przeto radził Królowi, nie wzburzać i tey
swiętobliwej myśli, ażeby nie dać przyty-
ny do choroby i śmierci Królowie

Przeważony tym Król, łzami się
żalował, i naostatek dał pozwolenie,
mówiąc: Wola ją widzieć żywą u Kar-
meletek, aniżeli umartą u postaw.

Ależ ta cęta, w wielkim sekrecie była
trzymana.

Od tego czasu, w wielkim smutku
Król wstawał, a żaden przyczynny
domyslić się nie mógł. Dniem przed
wyjazdem królowej do kła sztoni, przy-
szedł Król podług swego zwyczaju, na
śniadanie, do swych trzech cerek, gdzie
jeszcze była Ludwika. Same dwie
siostry, widząc Króla smutnego, sta-
wały się swemi żartami rozweselić,
lecz Król, rozweselenia żadnego nie
przyjmując, do rozweselających rzekł:
Wstąpię

Kto nie dziś smierci, jutro będzie spaleni.
To nie po całym dworze rozniósł, a za-
den o przyczynie nie wiedział.

Nazajutrz rano interno, to jest
dnia 23 Września R^o 1770. (mając w
ten czas wieku swego lat 34) z Damą swą
Patawską i z dworskiemi wyjechała z
Wersalu, do miasteczka S^o Dyonizego
: gdzie się też grebią Krolowej / ni by
chęć odwiedzić grob matki swęcy.
Wiechawszy do tego Miasteczka, kazala
stanąć przed klasztorem Karmelitek
Pioznych, rozkazala oraz wszystkim
na ulicy w powozach z siebie i posła
sama iedna do klasztoru, gdzie

ostrzeżone już o wszystkim Panny
Lahonne, na korytarzu, za forteczką
Katy. Otworzono zaraz drzwi ze łaźni,
za które wszedłszy Królewna, upadła na
kolana, prosząc o przyjęcie do zakonu —
Stanisławy potym już za kraty
Lahonna, przywołata z ulicy Dama
swój Pałacowy z dworakami, i rzekła,
donik za kraty! — Powracają do
Wersalu, bo już iatura zawzięta.

Stano — Ladziwinona dama Pałacowa
oparła się temu rozkazowi, ponieważ
była stróżem osoby Królewny — Króle-
wna na to, list Królewski iży pokazy-
wała, pozwalający zostać Karmeli-
tanka, Bosa. Fak tam p tar
uży, thich

wszystkich dam, i dworskich Kró-
lewskich nastąpił dumy, że się można

Idyta siena do prawicy się w
Klasztorze Syjonizego, pod tenże pra-
wie czas, druga podobna widzieć się
data w Wersalu. Krol o wyiechaniu
sekretnym swej córki do Klasztoru już
wiedzący, przyszedł do pozostałych
dwóch wrek: Aleksandy i Wiktoryi
na zwykłe śniadanie, niewiedząc
za i tam Królowy Ludwiki, smutnym
tonem pytał się: Idzie ciest Ludwika?
Postaty zaraz Królowy do apartaman-
tu Ludwiki, oznajmując iż Krol na
śniadanie już przyszedł, ale jego aparta-
ment zamknięty znaleziono, i dopukali się
no

memoziono — Król przechodząc zwiędł
smutny po pokoiu, coraz powtarzał,
Ście Ludwika? posylali coraz inne
osoby do rey pokoiu, narazie same
Krolewny piszły, ale dopuścić nie
mogły — Zatem król rzekł: Nieszu.

Kayac więcy Ludwika, iuz tu rey
więcy nie zobaczyc — Przes trazu
nie temu stowa Krolewny, krzykne ty:
To pewnie iuz umarta! Król nute,
nie umarta, ale rey więcy nie obaczyc
iuz jest w Klastone d. Dyonizego.
tam do Karmelitel Bzorych wstypu

Na te stowa, Krolewna zemdloty,
a król zalawczy sie czarni, niedawny
smiadowich

91
śniadaniū, z pokorū wyszedł.

Edy się ten sekret wydał, wszyscy
prawowierni, wielbili Boga, iż i w na-
szym wielu Bogu uida okazać
w swiętych powołaniach.

Będąc w Nowiycy, wiele go-
dnych Dam, przekładały, iż w innym
sahonie być mogła, nie tak ażeby
reguły, gdzie dla korek do kiel kuhni
tyjęcy są dochody, i wygody przyzwoli-
Ale ona od powiadatu. Wierzych iż
wygod z uham i bogactw, nie doze-
snyh.

Papież Klemens XIV Ganganelli
małże wgląd na delikatności Ankwany,

przytlat Breve uwalniając ją od
postw, i innych ostrożi Zakonnych
oraz mięsnych potrzeb i dżemio. Lecz
Krolewna tej dyspensy nie używała.

Cyćciey Ludwik ~~XV~~
przytlat między dwu razy w rękę
w kłasztore dwiędzlat, i po kilka godzin
w rękę ubogiej i ciśniey komore bawdy.

Także tak w pracach i postugach
Zakonnych. Zuchoty dopetwała star.
szych rozkazij. W zachowaniu wszelkich
regul nayosłżezszych była pitną.

Tacy staraniem przytlat kła-
storo, uzpaniaty Kowst Krol Liu-
dwik ~~XV~~ wystawit, a rezore u Cyć
swego Ludwika ~~XV~~, w ubostwo zna-
cznym

czynym dochodem tenże klasztor, to
 jest wieczną pensją trzydziestu
 kullantyn i frankow opatrzyła.
 Zytawa wstąpiła siostrą do
 wosiu od wstąpienia do Zakonu
 przez lat 27. Posta dowiedcznosi
 po nagrodę, tak w wielkich i nad wielkich
 swych zastuy, dnia 23 Grudnia
 R^u 1787. mając lat życia swego
 50. zostawiwszy przykłać
 w wielkich i henirznych swych
 Cnot, iednych do zadziwienia
 innych do nasła dowania a
 wzytkich do zbudowania.

Krotkie to opisanie życia, tej sta-
rza godney Krolewny, godu się za-
konczyłi demistowy: ktorzy między
sahonczyłi s. Hieronim wopitomin
życia swy Pauli. Możliwomicy
przed Bogiem oddając się, aby
przez wiarę, i użyciu z Chrystem
użiżaczona, tajemny przystomny
będąc s. rozg. wie w tym teraz życiu
oraz bóg staurentur uwieczne
wniebrę umiata.

Rok 1788.

23

Rok 1788.

Na końcu roku zeszłego 1787.
z okoliczności utworzone w Mięsie
Lwawie, Związku Filantropijnego.
czyli Przyjacielskiego Ludzkości.
dnia 30 Grudnia obchodzone uroczystości.
Naprzód w kwieciele Akademickim s. Arny
przez Wotywę, na intencją tych, których
cnoty i przemysł, godne są zachęcenia
nagrodą, dla pożytku Kraju, i tych któ-
rych Opatrzność, okazała uszy szerokie
i na potrzeby, dala im te natchnienia,
szczęśliwe dobroczynności, któremi i siebie
roztropnie używając majątku, uszczęśliwić
umieją, i przyczyniają się do dobra społec-
zeństwa.

czności — Porzym w sali Akademii, miał
mowę W. Przybyłki bibliotekarz Akade-
mii, i rozdane były nagrody wybranym
z różnych stanów osobom użytecznym —

Odebrał pierwszą nagrodę Rolnik.
pilnie, stale, i pożytecznie ośwota roli
pracujący, a przytym trzeziwy, zgodny,
z familią, sudią, czeladką, i gromadą.

Druga, Pszczelnik przez dlugi czas
na przetrząg, w silnie ośwota pszczoł swoich cho-
dziący, i 50 ulow chodzący, przytym w
obyczajach przykładny.

Trzecia, Młynarz, w swoim rzemie-
śle nad innymi biegły, i pożąany.

Czwarta, Ciesla, pracowniwe, rzetelnie,
i umiejętnie, dogadzaący potrzeby i wy-
godzie obywatelów.

Piąta, Białogłowa, szczęśliwie,
i niecierpliwie stająca kobietom w potrzebach,
wypuzywszy się tej nauki, przez trzy lata
ciagle

dly

ciagle, i pitne ugeszczanie takowych
nauk w Akademii.

Szosta, Stuga, wiernie, trzeiw,
i z przywiazaniem odbywaiący, u re-
-dnego Pana wslugi swoie, przez lat
35.

Siódmy Sukiennik w nowej fa-
bryce Krakowskiej, przez Ja Wacława
Sierakowskięgo kanonika Krakow-
zaloney, pilney nad innymi i lepszy
pracuiący.

Osmę Przednia przedewiem
wetny, celuięca swoie towarzyski,

Wrozdawaniu zaś tych wszystkich
nagrod, względ na to miano, aby osoby
ktorym ie wyznaczano, z pełnieniem
dokładnym swowey profesyi, taczylę
Cnotę, i najlepsze obyęzanie.

Zęcyć by należato, aby za tak
Chrescianskim, i patriotyęcznym
przykładem Obywatelów Krakowskich,
pozty

poszły i inne wojewodztwa, i podobne czyniły szkodki, dla nagrodzenia i zachęcenia Chwały, i przemysłu.

Do ogłoszonym w roku zeszłym przez Portę Manifestac, i wypowiedzeniu wojny Rosyi, wkrótce przyzta do samego szturmu, gdy liczne zbrojne wojsko Rosyjskie, pod komendą i dowództwem Marszałka Potemkina, dnia 12 i 13 Października, przy Linburnie toz wojsko Rosyjskie, nad Turkami znaczne otrzymano zwycięztwo, do którego Alexander Wasilewicz Suworow General znacznie i do sumy mężstwem przyłożył rękę. Wkrótce dnia 5. Listopada tenże Wódz pod Elizabet Gudem powtórnie nieprzyjacielskie wojsko porażone zostaw.

Wmierzając Prudnia General en Chef
T. Kollie

Tohelli przeprawiwszy się przez rzekę
Kuban, w przeciągu trzech tygodni Ku-
banczyków rozprosił, i grzechami ich
do szczytu zmynował.

Dnia 20 Lutego ogłoszenie wy-
ny przez Austryę przeciw Otomanom.

Sluicy wypowiedziane.

Dnia 19 Lutego ^{umyślnie} Anna z Poczajon
Tyszkiewiczowa, Józefa Kurnow
Tyszkiewiczowa wdowy, Anthoni matelin
ka, z którym miał adunk synów Ale-
xandru Pidanzala, i brat młodszy z młody
i Lulurka, Hetmana Elno, i Bysta
Człap, Alexandru Poczajon, Woreuny
Towlecy, Woynianki, i Stranowanki
Braunawsky, pułkownik, i młodszy
Musiawoj udowaj. Pomoc rządnych
wysokiego talentu, i głębokiego umysłu
ktorey

litony rad Sejmku i Trybunaty
Litewskie dlayo doznawaty.

Dnia 21 Lutego W Czaryst An.
Dney Arabia Kurpatnickij Kasztelan
Beliki, orderu Polskich Kawaler Akademii
Krahowickiej i Zamoyshkiej towarzysz
Maj uczoney, Obywatel i patriota Dobry,
Senator w swym obowiazku Obyczajnie
wternny i przychylny, z tymiż pozegnac
swiatem.

Dnia 15 Maija zakonczył dni swoje
zauy z uwolnienia, a bardziej i szczerze swieb-
kich wrot swoich chowescianiskich Weteran,
lat 84 mowcy, Xiqze Imi Dymitr z Pyskow
Tablonski Stawitakowelski Generat
Leytnant wojsk W. X. K. Kawaler orderu
ostabiatego i F. Huberta Był to syn
Xi q q u a

Książca Jana wojewody Ruskiego
 Czwieku dzieł do druku podanych, a nay-
 więcej do cnoty i pobożności stągących
 Inaūmego, i Johanny Margrafowny
de Bethune, który dom pańswat
 niegdy w Flandryi amatkarey była,
 Ludwika Margrafowna Darquier.
 starsza rodowna siostra, Maryi Kla-
 zimy Królowy Słokokey, matkionki
 Janall Sobieskiego Króla, Wnuk
 Książca Stanisława, Kasztelana
 Krakowskiego, hetmana W koronnego,
 sławnego w dziejach naszych, miarow-
 wicce, broniąc od Turkow Stolicy We-
 deniskiej za Janall. Bohatyrą — Brat
 wnieczno wdżony Stanisława Lesz-
 czynskiego

Leszczyńskiego, brata swego cętecznie
rodzonego, odważnie niegdy wojował,
podczas wiadomey za niego rewolucyi.
Był dwóch żenny, najpierw z Szembekówną
potym z Mycielską kuztelniką Łoznani-
ską, z którą żył lat 40. przykładnie, i w mi-
łosci stateczney; Takż za ona Pani to
sprawdziła to na sobie co Pismoś. mówi:
Jeżyma Bog dobra małżonkę zdaną,
lat mu we dwoie przysparza — Eklezyast
wk. 26.

Dnia 27. Czerwca Obchodzona
była pamiątka wprowadzonych Zakonnie
reguly Benedykta pod nacwiskiem B.:
Sakramentek, sprowadzonych z Pary-
żą z Franryi, do Warszawy, sto lat ca-
su skonżzonego — Orac Stodkiego
wspomnienie

27

wspomnienia, wielkiej owey, za Jana
Sobieńskiego Ryerskiego Polakow
naszych pod Wiedniem stawy, kto-
ry nam dość bliscy przodkowie
nasi zostawili, ażebyśmy je, własną
Cnota i męstwem utrzymując, potom-
kom też naszym, jeśli niepowiekszona
niechaziona przynajmniej przestai
starali się: a tym samym, gdybyśmy
na równie mile u wnukow naszych
wspomnienie onas, potym zasturzy-
li, iak o dziadach naszych, sami dłu-
mile po tyle krwi wspomina mi.

Gdy albowiem pomieniony Pol-
ski bohater i monarcha Jan III. na
wilne prozby, i na urozyste wieczney

wdzięczności i przyjaźni Leopolda
Cesara dla Polskiej obywateli, poszedł
R. 1683 z swym wyjątkiem, na ratunek
Wiednia Rakuskiego, czyli Austriaci-
kiego, w całym od Turkom zwycię-
żeniu od dwukroć sto tysięcy liczonych;
obłożeniu trzymanego, pozostała
w Polsce Królowa, Maria Kazimiera
troskliwa o swego męża, i o całe rycer-
stwo Polskie, oraz o oświecała przez
ten czas, w niebytności króla ocyzyreg,
obowiązała się ślubem Caru Ławropaw
i ięści poszczęsi tej wojennej wypra-
wie, uczyni wieczny fundusz, wystawiając
w Warszawie

28

W Warszawie ksiuż i klasztor, dla maia-
cych się z Francji prowadzić Zakonnie
Sakramentem.

Poszczęsat Bóg, sławney Edmunda
szabli Polshicy Wyszko Turckie, tak łosne
i silne, zostało zbite i naprzazone, Austryackie
stolicę Wiednia, od obłężenia uwolniono;
Strygoniam i inne fortece Węgierskie,
z rąk Turkom wyrwane, a Polacy z
swym królem, do domow powracali
zupaż zhiemi laummi, tak dla siebie
iako i dla Austryackow ozdobnemi
skryzi, hoynym ato li wylaniem
krwi, tylu zacnych swich Polakow,
nabytemi, iaki podziś dzień czytaisz
Wiednia z ycy, w kuziele swym Roman-
dynskim, na marmurze grubowym,

inężnego kłwkiego Ryiera, Stanisława
Potockiego Starosty Halickiego i kolu-
myskiego, który z chorągwią oycasowego
Andrzeja kasztelana krakowskiego
slawnego także wiekasowego Weso-
wnika (w Polsce, pod ow czas od Kro-
la Jana, na miejscu swym starost-
zenia Oyczyzny, zastawionego, i Vice
Krolem przez Diploma uczynionego.)
na pierwszy zaraz Turcki pod Wie-
dnem ogień smialo uderzywszy,
tamże, z wielkim Krola Jana i Andrze-
cia Lotaryńskiego zalem, mężnie na
placu poległ, i swych Pdałkow smiercią
zycie Wiedniowi przyniósł.

Daley wstaje postać sat Bogi i z
pod czas tych zagranicznych Turczyń
Lotaryński

29

Zostawiony w Ojczyźnie d Krola, wspo-
mniony wyzey Vice-Key, Andrzej
Potocki kawalek Krakowski slubny
napredza Jana Kazimierza pod Cu-
Anowem, potym za hetmana swa W^o
Sobieckiego, wszystkich prawie zwyc-
czystu, mianowicie Chcimskiego
i Lorowinskiego, mowadzielny u-
czestnik, mezuwe sprawniac swoy
Vice-Krola Polskiego wzgod, domowych
zuzycztu nad Turkami i Tatarami
przyczynit — Turkow albowiem
w niebytnosci Krola Jana, z Ja-
ztowra, z Ustatynia, z Czortkowa,
i z Sagielnicy wygnat — A gdy
Tatarzy na Wolyni niespodzianie
upadli, cały kraj, d Lubostowa

aż do Lasławia trawowali, degnat
ich, zbil, icaty plon odebrał, oraz zachwy-
conych dywatełow z pęctow Bisar-
mańskich, uwolnit, za w odpowaca-
jącego z pod Wiednia Kroka, butawo
Płno, ps. Mikita Sieru u ski m
f. który w wojnie Wiedeńskiej, lewym
strzydtem komenderując, siły swe
stargal, i powracając do oyczyzny,
w drodze w Lebowli na spizie umarł
zawdzięczony został, jako godnie uszę-
pujący wsłady oycy swego, Stani
slawa Potockiego wawiody Kwa
liwskiego, hetmana W konnego,
który nadkim nowet, w najdawniey-
szych wszystkich Panstw dzeiach
przykładem, przez siebie re sig
Kulhalat

Jużka lat, aż do roku osmdziesiątego
 osmego wieku swego, zawsze, i nie prze-
 stannie, w atakach nawet tak wielkiej
 swej starości, wciągnę, na czterdziestu
 szesnastu bataliach, wstawit się, pod
 cios iedrej z nich tych utarczek, prze-
 prawiały się przez Dniepr, wielką
 zgronę Tatarów zbit, najprzedniej-
 szych iey wodzów w niewolę zabrat,
 a w naywiększa, piętnaście tysięcy
 zabranych od nich niewolników, na-
 szych, odczłot i umłnit.

Widząc Królowa Polska Ma-
 ria Kazimiera Sobieska, iż upu-
 chał ię Bog, we wszystkich iey prz-
 bach, zamarzył się wścisła uarzynnym.

Slabie - Sprowadzila z Francyi Ja-
konnice Sakramentki, w ktorze 15. kto-
rym wystawila wspomiany koscioł i klu-
sitor, tamże z urzędem unryjstosiaq, pomie-
nione Zakonnice, dnia 27 Czerwca, Ru-
ku 1688. wprowadzila. Która to
pamiątka w roku Setnego wtym zesa-
nym dniu 1788 roku bieżącego w ho-
siele tychże Zakonnice, przykładać
obchodzona była.

Dnia 28 Czerwca Zatargi Króla
Neapolitanijskiego z Papieżem, o nie
prezentowanie Chinej, czyli zwykłe-
go homagium, przez wprowadzenie
konia białego, który spadł na kolana
w kosciele S. Piotra i złożenie pięćset
dukatów z kieszki imieniem Króla Sy-
lii, następnym - Dziękuję

№ 31

K 97. Rok 1784 "Niedzy wiadomościami politycznymi z Polski
i zagranicy wplecionarwisi o ~~Blanchard~~ włoście Salonu
wewnętrznego, którego dokonat wynalazca tegoż Blanchard w Pa-
ryżu.

K 17^u Rok 1785. wyjątkowy) cały wiadomościami ~~z~~ politycznymi, z
Polski notaje śmierci generalnego Wiktaryusza xx Jezuitów Zgroma-
dzeń ~~bydanych~~ pod ~~zaw~~ robotu Prowyjdziogo x Stanisława
Czerwiciara.

Dnia 1 Lipca Szwecya wypro-
wiedziata wojnę Rofsyi - Dnia 2go
tego Miesiaca Protestacya Papiezia
ogloszona w Rzymie, o niedodanie
Konia białego od Neapolitanu sluzego
dworu.

Opisanie
Okolicznosci, z jakiego powodu
corocznie, król Neapolitan slul
i obojga Syzyli Konia bia-
tego Chinea nazwanego, na
znak homagium oddawał
i kielę z zębami i kłami
włosie

Od dwóch wiekow przy ustapieniu
lewnym prawem przez Papiezia

Królowi obydwu Syacylii Neapolu,
obowiązek był ułożony oddawania
corocznie osobie tego homagium, w osobie
Loda Neapolitańskiego, lecz przez
traktat Wiedeński, Infanta Don
Carlos, inwestytura Królestwa Neapo-
litaniańskiego, dana była od Klemensa
XIII, a od Klemensa XIII, Królowi
Ferdynandowi IV. jako lenności
Sycylii. Konferowana została,
z obowiązkiem, ażeby każdy Król
Papieżowi w rok, nakładał darowizny,
Kieszę siedmiu tysięcy sztukami
włosa, i białego konia, ofiarował
Karal, w się nazyma China
Cias 200

Cias zaś do tego był wyznaczony,
 Wileń uroczyście S. Piotra i Pawła
 Apostołów - Gdy dzień ten minął,
 homagium takowe, które po pierwa-
 szych tego święta wieszporach zwy-
 kło się w Moskwie S. Piotra, w przytomności
 Papieża, Kardynałów i całego Kole-
 gium Papieżkiego, w przytomności
 zgromadzonego ludu odprawiać to
 w następnym roku.

Nazajutrz w dzień S. Apostołów
 Cywice S. odpiewał mszę w wielkiej
 Papieskim obrzędzie, poczym, sta-
 ły Fiscale di Roma, w roku tego
 Świętobliwosci, imieniem Kamery
 Apostolskiej, uroczyście protestacyą.

przeciwko takiej Innowacji, ktorą nie
powinna zadac najmnieyszy uymy, pra
wom Papierskim. Albowiem wstareżonu
wnezonym traktaacie Wiedeńskim, że
gdytóż homagium niebędzie dopet
nione, więc ta lenność znowusią Du Szw.
licyś. wraca, i Papięz innemu. Licz się
mogłyby ją konfederacie. Lect. Szw. i po
wiedu naradzeniach się, z swoimi
ministrami, wzystkich ministrów
zagranicznych, o tym przy padku
uwiaćdowie Karat. Wom zaś Dzień
Wili. S. Apost. w. miał gorliwym
wę do całego Collegium, w obecności
ministrów rozmaitych, z wielką
mnogości ludu, w który pnetoż
znieważę

znie wazę, Stolicy. wyrażdżonq i hię
stotyq, catę, o tey daninie wy prowadzil.

Dnia drugiego Papier wyslat Dwoch
Kuryerow do Króla Kęapłtanskiego
chęąc się dowiedzieć o przyczynę uchy-
biworego lennego obowiazku: iessze trzy
miesiace porusdit zasu dworowi New
polskantschemu, na oddanię zuzeray-
nego homagium. Króla zaś Stephan
skiego, za posrednika utym interfe-
sbrat

Dnia 12 Lipca Connetable w.
lonna, zlecenie odebral od Króla dzie-
syystu, ażeby naruzsonodzień, Wto-
regu opuszczone oddanie bratego
Konu, na znak daniny od po-
mieniny

promiennego krwla, mabydz po-
wstowane i do skutku przywiezdzio-
ne?

Tym sposobem zniknety, owe urv-
ienia powięte, z okoliczności opowrze-
nia zuykłego homagium

Dnia 30 Muznca Lipca 1788

Aiazie Smę Biskup krakowski Solyk
po azkley chorobie, i z niey wynikaj-
cych przykrociach, przemiost się na
lepsze do wterności tyje whielcach
wieku swego 73. O tym wielkim z
Cnot, talentow, i zastug woyezymie
Męciu i Biskapie, w krotkosi
tylko tu wyrazę niektore szeregoly
tyja iego i roznych przypadkow
albumem

albowiem w Biografii sławnych
Polaków przecemnie napisanej
 dokładniejszy znaleźć się

Opisanie Krotkie
 Życia Xięcia Smęgi Biskupa
 Krakowskiego
 Kacjana

SOLTYSKA
 Orderow Polskich Kawalera.

~~~~~

Kacjan Soltysk zrodzony z Po-
 zesa Soltyska Kasztelana Warszaw-
 skiego Lubelskiego i Konstantyna
 z Drzewickich wojwodzanin Lubelskiej

belstkiey, przy niepospolitey dowcipu
bystrości (która iak do wyszkich go
stopniow doprowadzila, tak na wiel
kie potym przeciwnosci narazila.)
Lahori wyroszy chwalebnie swe nau-
ki w oycyzynie, i za granicą w Ry-
mie, obrawszy sobie stan duchowny
wyszedłszy z Seminarium, zostal
Scholastykiem Leżyckim, Kano-
nikiem krakowskim, Prędosuzem
Inieznenskim, naostatku, uczyniony
Koadjutorem Samuela Ojgi bi-
skupa kiewskiego, poswięcony był
na biskupstwo in partibus Emau-
synskich dnia 9 listopada 1749 R^u
od Wasylicha

od Woyaccha Leskiego biskupa Chel-
mińskiego w Toraniu — Pomieru
Samuela Oky razstaj 4. 1756.
~~Andrzeja Leskiego~~ Chote dry Siwów.

skrzy. /: na ktorey przez lat trzy siedzial
po zyciu swego poprzednika, i temuż
wspol z Kapitulą Kieowską, wroczyły
i wspaniaty z inskrypcjami pogrzeb
w Lytomieniu sprawil: / przeniesiony
na o sierbcowca, po smierci Andrzeja Stanisława
zostal na Krahowską ruku 1759.

Za panowania Augusta III Kro-
la, i byl biskupem Krahowskim
przez lat 29.

Ta okolwiek namienic muszę.
okolicznosci tyżące się panowania
Stanisława Augusta Krola

at
y
k
e
o

Lo śmierci Augusta III dnia
3 Października 1763 roku w Dre-
źnie nadopioney, gdy W Lubieński
Prymas i Arcybiskup Gnieźnieński
jakie Vicekról, podług praw Polaków
w czasie bezkrólowia obrat rząd, Na-
rod cały, iuż przed śmiercią dobrego
Monarchy Augusta III, który idąc
w ślady oycy swego Augusta II, był
wielkiy wspaniały a serca — Uprze-
dzał tak jak i on dobrodzieyszami
swemi, nawet i nieprzyiaciom —
Nie zaniedbat umieścił tenie Mo-
narcha a dworu swego, iuż di-pozycją
dającąch umięgności różnych rodzaj
rodzaj

320

Urody będąc przedziwney. statek mi
jednak był wiernym i przychylnym
Krolowej matronie swoyey, lubo tey,
pięknosi swych darow ubliżyła —

W nauce ni się i czyła Polskiego
suxgo Krolestwa, nie miał chęci, co było
istotną potrzebą dla poznania wsta-
snych skoliczności, zła czonych i wstę-
sliwieniem poddanych swoych —

A że zdał się na swego faworyta Gruffa

Brühla Ministra Sarskiego państwa.

przeło najwyższą w Sarsach wielu

Polskich wzniesioną nie nawzię pomie-
niowy Gruff Brühl powiękował, iż i do

Monarchy swego sene utracali —

Zktorey przyczyny, fiali się na pozostle
historyi niektorej zamieszanie w Warszawie
jeszcze przed smiercią Augusta III rozpru-
czone, w czasie bezkrólewia zupełnie
na nowo się okazało, a to między dwiema
partyami Hanow Polskich, iedną
Ligią Czartoryskich, i drugą Bra-
nickiego hetmana wielkiego Korony
z księciem Radziwiłłem Hardem
wojewodą Wileńskim i ich adhe-
rentami złączoną - Wtey drugiej
partyi utrzymowano do tronu Ele.
ktora Saskiego, lub Jego Ligią
Francuzkich - do tey między innemi
Znacznemi

Inacznemi familiami, z naydawal
 się także Biskup Krakowski Szymon
 z całym domem swoim i braćmi i dwu
 trzymającymi, oraz wszyscy ci Panow-
 wie którzy się powstali przeciw
 Sejmowi Konwokacyjnemu pod
 bronią Moskiewską, przemogą
 odprawiającemu się. Leż zuyra
 Now pewnie Naywyższego Niemas
 Rzeczy, gdy nie utrzymał na tro-
 nie Polskiej Stanisław August
 Poniatowski, wszyscy prawie
 Panowie, którzy byli przeciwe-
 mi reyalistycznym, niewidząc wcale
ani

ani nadziei, ani skutku poprawia
ich samychow d iakowoy Potenacy,
musieli sig relesowac od Mani-
festu uzynownego, co podobniez
i Sityl Biskup Krakowski
dopelnit, oraz listem oddziel-
nym od siebie do Karla Stari-
stawa Augusta pisanym z
rekygnicyj swojz oswiadczonej
potwierdzit

Lubo ta polityka dopelnio.
na zimow, iednak wewnetrznie
zostala i skierka tloca niemawidz
z nieukontentowaniem zlaczona,
a stronę Saskę zawrze utrzymanie
Wkrótce

Wkrótce albo wtem zdołane no.
 we skolicznosci Kraiowe, skazaty
 ze partye - W roku 1766. kiedy inż X
 mocno Dysydenii i Dyzunii przy
 protchuy wielkich Moiarstw, Durwin,
 Petersburskiego, Pruskiego, Angiel.
 skiego i Szwedzkiego odzywali się przez
 Nowy tychże Ministrów, iż dając
 uwilnie liberum exercitium na X
 wszystkie urzędach, nawet w Senacie
 aby byli umieszczeni, ^{na} Sejmie
 w roku tymże wolnym Sotryk
 Biskupów Kralowski, na czele innych
 biskupów będący, tyle dokazali,
 najpierwsza Konstytucya starosta
 w ten czas niedozwalająca tegoż

X tegoż liberum exercitium, do czego
sam Król przychylił się, a to za pe-
wniowiy wprzody będąc, od partyi
Biskupa Soltyka, bardzo liczney,
iako za religią będącey, że dowodzi
na tę Konstytucyę, z kondycyą ażeby
projekt Królewski przez Podkanclerze-
go Młodziejowskiego podany to
jest: o ankię wojoska, i postanowie-
nie podatkow na utrzymanie onegoz
ażeby był od partyi Biskupa
Soltyka utrzymany — Pierwsze
żądanie biskupa dopełnione, lecz
projekt Królewski okrzykniony,
i od samego biskupa nie był do-
zwolony, z przyczyny, że Narod
nie może

41.
nie może poddać się pod prze-
moję woył pod władzą Króla bę-
dących; i użył tego wyrazu, gdyby
Król teraz panujący, mógł być
nieśmiertelnym. w ten czas iako
sprawiedliwego monarchy, nie bę-
kałby się panowania, lecz następ-
nych obawiać się należy.

Takowa polityka uraziła i
zmarła moim Króla, gdy po-
tey niepomysłney Sejmowey Sessyi
przez trzy dni chorował.

Leżmie tu koniecznie potętey in-
trygi z nienawiści partyi niekon-
tentowanej z obraniem tegoż Króla
będącej. Gdy doszedłszy z zamysłu

Sta Królewskiego, iż pragnął wo-
yściem powiększonym wzmożić
się przeciw nie Moskiewskicy,
lubić za tron swój zrobić przemo-
sukcesjonalny. Udał się do
tego fortelu, iż Król na Sejmie
zeszłym, pręcht podał, na wzmo-
wienie się woyskiem przeciw
Rosji i Prusom, to doniesli
Imperatorowej Katarzynie II.
listownie w sekrecie; a to chęcią z
wienawidzenia go utężył Monar-
chini.

Uwiadomiony o tym Król, że
by te doniesienia Imperatorowej
uczynione, dowiódł że pochodzi
z samey

z samey partykularney ku Osobie
 tego nie nawisła, i że do tąd są nie
 spokojnymi, pragnąc usilnie^{nie}
 z tronu powzięci. Przewo na dowód
 tey prawdy, i czył Imperatorowey
 uzięci sekretne go tego sposobu, in.
 Koby danożcie mieszczerosi Karola
 Polskiego, tegoż zamysła, iako nie
 wdzięcznego Jęzaski, deponizow.
wai, do którego celu, ażeby partyja
 malkontentow podniosta nową
 Konfederacyę, in a Marszałka
 teyże, aby spruwadzila do Polski
 z za granicy Ligęzcia Karola
Radziwiłła wroćwędę Witomy.

Xiącę Reprin Posel Rosyjski
przy dworze Króla Stanisława Augusta
będący, z rozkazu Imperatorowy. użyty
był za przyczynę do tej sekretney Króla
intrygi — Zaprzyjżniony wówczas
z Soltykiem Biskupem Krakowskim
zwrócił mu sekretnie, że zamysł jest Ma.
narchini tego, Króla detronizować, za
tego resusciterosi, i w tym celu konfede-
racya oddzielna ma być ustanowio-
na, a to pod łaskę Xiążęcia Radzi-
wiłła Wodwody z Wileńskiego, któ-
ry już jest listownie zapewniony
oprywrośney dla negocyacyi Im-
peratorowej. Soltyk układa się
w sekretnych korespondencyach
z znawcą dyplom

z znacznicy szermi Panami, Dawnicy,
 elekcyi Króla przeciwnemi; do nasza
 im o zmianie losu Królewskiego,
 i że Konfederacya nowa pod Mar.
 szalkiem Sięzyczem Karolem Ra.
de Wittem, uż w Litwie będącym
 ta całą machinę tej przemocy Kró-
 lewskiej obali; zachęcał użi Karde.
 go sekretnie, ażeby się do tej Konfe-
 deracyi łączyli, pewny skutku przy
 pomocy samey Imperatrowey
 onymże obiecując

Udawa się pomysłnie Sotki
 Nowi Biskupowie ta namowa,
 gdy Marszałek Braniczy
Hetman, Wielhorski, Gracki &

i inni zeliccyi Króla malkonteni
pisali się na częć Konfederacya Sa-
pieha zai Wołodowa Smoleński.
Lubo był do tego namawiany, atoli
nadałtoni się nie dał obawiając się w
tym zdrady — Jakoż nadziedz ten
moment, i wyznaczony czas wraz
zmięyszem wstąpił do Radomia,
Podolski Referendarz Koronny, za-
kredytowany u Sięcia Reprina,
bardzo wielu Panow znacznych do
tegoż związku namowil, ktorzy zie-
chali się do Radomia — Seymiki
przedseymowe które poprzedzily tenże
ziąd Radomski, wielu Postom
daly w instrukcyi punkta tojże
o detronizacyi

44

o detronizacyi Króla. Luba liczba
był zjazd do Radomia Postaw
i marszałków partykularnych Kon-
federacyi Ziemi Świętokrzyskiej, atoli
nawetże byli tacy Baronowie którzy
obawiali się z najeźdźcą w Radomiu,
małżeć nie podczyścić z wielu
Scyrnichów pod przemocą w wyślach
Rusyjskiego od prawionych —

W dniu wyznaczonym, gdy książę
Radziwiłł stanął w Radomiu
nagle całe miasto w wojskiem Rusyjskim
którem otwórzono zostato, i zarzą-
dem tak mocnym stawił się iż tenże
książę Marszałkiem Generałnym
ogłoszony i od przytomnych Osob
szczęśliwymi

potwierdzony został.

Pomiesiam dalsze okoliczności z
teyże konfederacyi wyrukujące a
w Historyi powyżey opisane, przy
stępnie do własnych czynów. Licz-
ząca Biskupa Krakowskiego -

Naszymi w tymże roku
1767. Extraordinaryjnym listem
nażądanie dworów Petersburg-
skiego, Brukselskiego, Angielskiego
go, Szwedzkiego, był stworzony
iako protektorów Dissydentów
i Dyszuntów; ile było kondro-
wersy i przeciwnictwa mowami
gosiwemi, od zacnych Biskupów
Solyka Krakowskiego, Zaleskiego
Kupalskiego

kijowski, Turski Luchki
Wodziński Smoleński biału
 pow; Tuziż wielu Senatorów i Pe
 stów gorliwych, dyaryusz tego Sey
 mu, oraz w historyi wyższej opisa.
 nie uradomia — Tu tylko co
 do Osoby tego wielkiego Meza wy
 razić, że ^{nulicy} mełkhat się oni nie woli,
 oni samey śmierci, mećnie stawa
 iąc za prawem dawnym, i religiją
 panującą; za w wraź z białupem
Kyowski Lotwskim, i Rzewuski
mi dwema oycami Syren he
tnanem i Starostą Dolskim
 na Syberję był wzięty i tamże
 przez lat kilka zostawał —

Zkąd gdy był uwolniony, i stanął
w miesie Sulecznym Warszawa, od
wszystkich najgodniejszych Osob,
oraz licznie zgromadzonego ludu,
z wielkim aplauzem, i honorem był
mię przyjęty i witalny. Po nim
Długim bawieniem się udał się
do świętej Katedry i Miasta
Krakowa, tam jako Dłuswego
Postera, i stałnego Religii
i praw Narodowych obrońcy. przy
illuminaacyi całego Miasta i
całego państwa i całego chrześcijaństwa,
i uwielbienia, w Kościele Katedralnym
od całej Kapituły Kra
kowskiej

Krakowskiemu mile bardzo przyjęty.
Ktorego także wiceurzędnika Krakow-
skiego i myślnie do miasta przy-
szedzący Senatowi, Urzędni-
cy Szlachta, i Magistrat Miasta
z ustanowieniem przyzwolonym.
i składali swoje zysliwe powierzenia
i wielbienia — Potych skńczonych
fetach także Biskup Krakowski
Potych i wyraził myśli i intencje
tegoż sekretney rzetelnie nie mogąc
Dla czego przez lat kilka w miesz-
kaniu swoim zamknął się, uni-
kając wszelkich widyt, i wyprzedzania

z domu swego - Po czym w roku
1782. wyszedł na świat, lecz
w hurmone z tak stugięgo woso-
bniśa miedzkania, czę, z kwi
bardzo ostrym, wielu osobom
subiekcyg, i naruzenie czynią-
cym, nawet samym Karwiliem
Krahowskim, rozne importunie
czyniącym, iuż to switywaniem
iż na kapitulu. tuż newu pre-
ciwne inne rozszedzenia onym
wydaćce co gdy przez kilka ty-
godni działo się. Kapitula Kra-
howska wydała na zgromadze-
niu stozonym

niu swim zlozonym, ze teraznię
 sze clynnosi, myslbi, i rozizgde-
 niu ich zacnego Biskupa, przez
 odłączone od spoleczenstwa ludz.
 niego wosobnosu przez lot kulka
 zycie, stalo się przyczyną osta-
 bienia nerw w zmyslowych że
 uchybiały bardzo często roz-
 pnego dzialania. — Liczy przy-
 czynny napiszed publiczne w A.
 Ktach swych Kownys towskich
 napisata zaiabome, a potym
 o zalowym przypadku do Kowla
 Jmji Rady Nieustajacych uady
ntor

mla doniesienie -

Były takowe osoby i gadne
i urodzenia, które obwiniły Ka-
pitułę o nieposprawiedliwy zarzut
od Kapituły swej mu Biskupowi
wzywny. Coż podobnie z dzie-
to w Warszawie na Radzie Nieu-
stającej, iż publiczne były zda-
nia niektórych Komysarzy
Rady, iż Kapituła fałszywie i
bezładnych dowodów, oskarży-
ła biskupa swego. Dla czego
wyznaczyła natę umyślnie
odkrytym

do Krakowa Komisya, w ktorej
 Sm. Jan Tarnysz biskup Chetmski
 my Podkanclerzy Koronny
 byl Prezesem, a Sm. Jan Molczewski Kanonic Chetmski
Pisaniem teyze Komisji wyzna
czonemi, ktora Komisja prawy
sluchawych wielu swiadcach
z zaprzyczeniem onych nie przez
swoy dekrét uznala, ostabienie
smyslu tego Sm. X. Stylca
Biskupa Krakowskiego i in
nie zdolnego do rozdzelenia tej
Dyocety uznala - Podp
odawczy

odwieziony był do kielce. Za zregrowa-
niey tamże onegoż Kuracyi, le-
wicy podawali, ostabione nerwy
onegoż niedługo przy iyciu
utrzymał, i iycie swoje w pro-
cach, trudach i niewolności
przeprędzone zakończył.

Inia 31 Lipca w Nowym
Mieście nad Lilicą J P Ignacy
Twidziński Starosta Lityński
odem Stanisława Nowalek Syn
Stanisława Lityńskiego naprzód
Braclawskiego potem Rawskiego
Wojewody odem Włodzisław
Włodzisław

48

Kawalera Rejmentarza Partyi
Ukrainskiej, tudziei Radomskiego
i Litynskiego, z tym się poezgnal
Swiatem — Strawil on mlodosc swoia
pierwiaszkowa w Lunewillu u kadetow
przy krolu i w zastawie Lezcyńskiego
Potym w woysku Francuzkim gdzie
w Regimentie Kawalerji byl kapo-
tanem, a powrociszcy do Kraju na
Pozelskich funkcjach kilkakrotnie
stuzyl Ojczyznie. Umarl w 51.
roku zycia swego, pochowany w
Kosciele d. Kopuycy, do ktorych
fundacyo znawnie przyszlo
Lyt. 178.

W Miesiacu Sierpniu odpra-
wily się po wieśdztwach zie-
miach i Powiatach na Sejm
nasz pniaży, Sejmiki

W tymże Miesiacu P. Michał

Zboinski general w wojaku Komu
we Pdaniskazycie swoje zakonczyl
w roku 19. Byl synem Jakoba Zboin-
skiego Kaptana Ellbraga biega a brotem
rodzonym Ignacego Kaszela na do-
brzym - Stronil w jej wieku samiego
w hospasie wstypny honny gdzie byl
Puthowalikiem Daley Starostą gmo-
wonym Kowalskim - Nie same tylko
wypokwe umietytnosi, zdobily jego
godnego Meza, dawaton dawody
swey bieglosi w wszelkich innych
nowk

nowill roztaiach, i pięknę wymowy,
co za wiadza tyse Seymow, ruskich.
rych był poatem. a kto kowiel zna pa.
nowanie Augustall przyzna, iak
wiele Mażten, krowi i Byczyznie
był wystuzony.

Dnia 2. Sierpnia Dania prze.
ciastku Szwecyi, z Moskwa, zrobila
alicans

Dnia 14 Wiesznia Inaugu.
racya poga gu Anna M krola Pol.
skiego w Łazienkach w Warszawie,
przy dokazywaniu sztuk Rycer.
skich w koruzelu, oraz z wielką illu
minacyą i feierwerkem, do kiltur
nastawipięcy przez noc całą, bawięcego
się

się ludu ten festyn wspaniale
Kustem Krolewskim, odprawiony
zostal.

Dnia 18 tegoż Miesiaca forte-
ca Chocim przez Kapitulacyę
poddala się wszystkim Austrya-
kim.

W tymże Miesiacu Trybunał
Koronny w Piotrkowie rozpoczął się
którego był Prezydentem Jan A.
Szydłowski Opuz. Płochi z Kapitulacy
Guzdenski - Marszałkiem zaś
Trybunatu w Onufry Kieki Sta-
rosza Rycki Deputat z urzędu Ławca
Krakowskiego.

Dnia 6 Pazdziernika
Laurens. Sejm w Warszawie
Ordynaryjny

Ordynaryjny szesciu tygodniowy,
 Którym potym z wypadku skłi-
 ciności publicznych, oraz wojny Rosyi
 z Turkami; Szwecyą mianey, pod
 zwazkiem Konfederacyi, Ktoryy
 laski koronney był Marszałkiem
 oraz Seymowym, Stanisław
Matachowski Referendarz
 W koronny, a Marszałkiem Konfe-
 deracyi W Xięztwa Litki Kazimierz
 Xięze Sapieha Generał Arzystwy
 W Litki. — Seym ten przemienny
 z szesciu tygodniowego, bliżko przez
 lat cztery ciągle trwający, Ktorogo
 gdy są oddzielne Dyaryusze
 obszernie opisane Druku wane,
tytuły

tutym, same osobliwe zdarzenia
do historii podać przedziwne.
tem, ató podług czasu, w którym
Miesiącu zdarzaly się-

Sekretarzami teyże konfederacji
i Seymu byli z Nowiny: Jan Łuszczyca.
Jan Stanisław Potkaczew i Arcut a Se-
dzic Brzeski Litewski.

Wymie samym Roku 1788
i czasie, rozpoczęto się wielkie Zgrom-
czenie Narodowe z całej Francji,
w Paryżu, za wola Króla Ludwika XVI
powstane, dla polepszenia Stanu
Państwa, przez wielkie Kraiwe Dru-
gi, i absolutny rząd upadającego.
ktorego osobliwe zdarzenia
mieszczane przypadki, godne są
odnotowywania

oddzielnego opisania, przez Autora
nie interesowanego partyzanta
Polskiego. Atoli i o tych osobli-
wych w Francji przypadkach w
kolumnie najmniejszej umieszcic nie-
umieszkał.

Przystępuje do szeregow os.
karych na Sejmie w ostatnich wy-
padych.

Należęcy Sejmowej czwar-
tej dnia 13 Października 1791 r.
stałk Sejmowy, i Konfederacyi
Kor. podał ~~notę~~ przysługę do pp. Duch.
holiza mi niemi krola Pruskiego

Deklaracyą do przeczytania,
która ponieważ okazała zamysły
jakie były względem Kraini Pol-
skiego durch dworku, to jest,

Rosyjskiego, i Pruskiego w ow
czas między sobą sprzecznących,
który otrzymać miał pierwszeń-
stwo rządu w Polrze: lubo obydwu
dumy, w swych deklaracjach
zapewniały, całosci i niepodległości
żadnemu Państwu tegoż Narodu; i
atoli takowey Cytelnicy mey pracy
historyi, proszę ażeby się z uwagą
zastanowił, nad stucznie i fał-
szywie podaną deklaracją, która
dla tego w ow słowa wyprawiłem,
ażeby w dalszych postępowaniach
Dumy Pruskiego, każdy Polak
uważyl, iż przyjaźń oswiadczona
tegoż

tegoż Monarchy była, iedyne
na swoy dalszy pozty zel, z za-
bom wżkrszego Kraini Polu Wdgo,
czyniona, a i do punktu catego
Krolestwa w krotce gwałtownie
rozobrania — Następnie wy pi-
a do słowa:

Deklaracya
Krola Fryderyka Pruskiego

przez
Ministra tegoż, na kymie Mor.
szathwiskonfederacyi

Oddana
Dnia 12. Pazdziernika 1788

Ku Honowii Miesiaca sierpnia, 1788.
Graf de Stachelberg Ambasador Rus-
syjski, niżej podpisanemu urzędownie
stawił, że ten sam Imperator uca.

Smę postanowila, na blisku następującym
Seymie, zawrzeć z Królem i Rządem Pol-
ską allians, którego iedyńnym celem być
ma bezprezenstwo, i calosci Polskiej ora-
rey przeciwko wspólnemu nieprzyjaciel-
lowi obrona.

Nizey podpisany, Królowi Smęj Panu
swemu to doniosłszy, idąc za odebrnym
nato rozkazem, odpowiedział W. Grassowi
de Staelberg, że Najjasny Król tego, lubo
czuły na poufale zamiaru tego odkrycie,
niemoże iednak me odwiadczyć, iż zważa-
jąc wszystkie z sąsiadującymi Potencjami
trwające traktaty, żadney takiego
alliansu niewiadzi potrzeby. Gdyby
iednak nowy dla Polaków potrzebny
sądzony był miał allians, iż Najjasny
Król tego, officiarie także odnowienie
i dawna trwających, między Prusami
i Polską

i Polska, traktatów, i że pomysłność tego
Sąsiedzkiego Narodu, tyle i nierniey
interesuie S. M. M., ile interesować może
inne mocarstwa.

Niecy podpisany, tę dając odpowiedź
przydat, przelożenie niektórych postu-
dek, stosownie, tak do poznania nieu-
żyteczności, iako też niebezpiecznych skut-
ków aliansu, w podobnym wyrażeniu.
nym, zamierze, między Rosyją i Pol-
ską, iądanego.

W tymże czasie Baron de Keller
Minister Króla Francyi w Petersburgu
odebrał rozkaz, podobne dwóm
Rosyjskiemu, czynić oświadczenie
i przelożenie.

Taj jednak Król Francyi z zadziwie-
niem uwiedomionym zostaje, że
projekt tego aliansu, iż od niedawno

czasu w Polsce był kommissarym swym
i traktowanym, iż byli muze, i i przed
staranami na Sejm zgrmadowanemi, teoz
wznowionym zostanie: J.M. Mę postaw.
wał oswiadczyi przez następnicy
Deklaracyę, sentyment swoy, w mar
teryi siebie i Rzecz waznie interesu
iżcey.

Jeżeli uprzedkowany między
Rossyą i Polską alianse, ma mieć za pierw
szy cel, zachowanie całosci Polskiey,
Krolowey Pruski, nie widzi użyteczności,
ani potrzeby powieniaz
ta całosci, ostatnimi traktatami, zabe
spieczoną zostata.

Suponować niemożna, iż Haya
jaicy iże, ani Imperatorowa Rossyjska,
ani jej alianse Cesarz Jm. Rzecz
z strony swoy, one nadwierzyc chcieli.
Triebady

Trzebaby więc rozumieć, że król kró-
lewski nadweryżenia ma zamiar,
a z tym przeciwko niemu, ten obrócić
alians.

Tna Najjasniejszy Pan, niech pod-
pisanego, iż względem tego zamiaru,
tyczących się całosci państwa Rzymskiego, wilo-
wano wrotai wumysłach mniemanie, tak
malo zgadzające się, z Jego prawością, i uspa-
nialością, jak przeciwne godności tego pol-
tyki. — I H. M. używa dobrze myślący i chwie-
lony części Narodu Polskiego siwadektwa,
że w uiągu panowania swiego, w wy-
stawnia Jego, nato obrwone były, aby Dobry
z nim utrzymywał przyiazń, i tak najsp. prze-
sądził, i że zaaden król tego H. M. i niemu.
ze tej prawdy wystawi podczyżeni.

Król Królewski, nie może przewie-
na sobie, iżby się nieprzestawał ich naj-
wzrosty, przeciwko zamierzeniu w sp-
mnieo nego aliansu, jeśli obrwony był
ina, ~~prze~~ przeciwko H. M. i. a w tym przy-
padku

przy parcku, uważać go niemwie, tylko
iako wymierzony, na zerwanie dobrej
harmonii, i dobrego sąsiedztwa, przez
nawzajemne, między Prussami i
Polską, upewnionych traktaty -

Jeśli ten alian, uityty był z ma
przeciwko wspólnemu nieprzyjacielowi,
a pod tym hasłem, rozumia na jest Porta
Ottomańska. - Krol Friz z względown
przyjacieli, z Ręptu, Polska, rozumie
bydł sie bież obowiązanym, następną
iej uczynić reprezentacyą, ie Porta
Ottomańska, zachowawszy zawsze w
sprawie najwyższym pokoju Kon-
lowicki, dawny oraz w całym ciągu
teraźniejszej wojny dowod, że Krol
Ręptu, iak najwierniej ochro-
niata, skutki najmniebezpieczniejsze
statystyczne

stalyby się nieuchronniemi, tak Karol
 Królów Anglji, i ichw też sąsiadującego
 Króla Anglji Braskiego, gdyby Polska
 wchodziła w związki, którebywały pobudki
 Porcie, do uwatania w Polsce swego
 nieprzyjaciela, i do wtargnięcia w nią,
 zwoyściem swym do Karności wojsko-
 wey, tak mało przyzwyczajonym.

Każdy dobry i oswiecony Obywa-
 tel Polski łatwo pozna, ileby trudno, i
 niepodobno było obronić Cytrynę swoją,
 Dnieprzyjaciela, tak przyległego, tak
 bliźniego, i tak szczęśliwie wrzucęgo.

Ogłosi oraz, że takowym Kow-
 kiem, ci którzyby proiekt alianseu,
 przeciwko Porcie popierali, stawali by
 się razem temi, którzyby Króla Anglji
 według brzmienia Art. 11. traktatu
 w roku 1773. zawartego, uwadniałi

60

o gwarancji całego Królestwa Rzeczy,
ponieważ w tym Traktacie, wyraźnie
wytłumaczone są wojny, między Polską i
Portą Otomańską.

Alians z tym między Rosyą,
i Polską, uprzedmiotowany, niechybnie
wciągnąłby Polskę, bez żadnego celu,
ani potrzeby, w otwartą wojnę, z jednym
z najlepszych też Rzeczy sąsiadami:
ale Niemniej z jednym, z najstraszniej-
szym nieprzyjacielem. Tenże alians
ściągnąłby Polskę, w sparcie i gwarancję
Króla Szwedzkiego, nie okazując jej
lepszego, ani dostateczniejszego.

Król Szwedzki Niemniej wzię-
by do obowiązku, na przykład tak nad-
zwyczajnego aliansu, który by groził
najwyższemu niebezpieczeństwem
naszemu

nie tylko Rzecz Polska, ale też własne
Jego, Powzue tak przyległe kraie, i
ktory byłoby nieochybrną przyczyną,
rozszerzenia ognia wojny, i upowsze-
chnienia iey Kłóskiw.

Krol Jm Pruski, nie iest przeci-
wny, iżby Rzecz powiekszyła woysko
swoie, i doprowadziła potęgę woyskowną
do stopnia większego upowuśnienia;
ale Krol Jm s dclone oby watełom Polskim
do rozważania, czyli wteraz i te przych
ohotcznościach, niemożie kto na zte uży-
wai, i takiego bodzi powiększenia woyska,
i wypłatai Rzeczy, mimo iey woli w wojnę,
lubo zupełnie iey obia, a przez to się gai
na iey kraie nieprzyjemne skutki.

Krol Jm Pruski obiecuie sobie,
ze Najciarsy Krol Jm Polski, i Stany
Najciarsy Rzeczy na Sejm krajnym

Zgromadzone, zechcą wciągnąć na naszą
uwagę to wszystko, co do siebie S. K. M. J.
tu przekłada, i edynie w zamian
i przez pobudki najwyższej przy-
ciężni, i kornym prawdziwego i po-
go dobra Dworki Powiatu, przez niew-
wiązany węzeł, trwałego, i wiecznego
przywierza, tak ściśle spójnych

Spodziewa się niemniej Krol
S. K. M. J. z Noyawri: Imperatorowa
S. K. M. J. Rosyjska, zechcą przychylić się
do pobudek, tak sprawiedliwych i go-
dnych, ci stotnym dobrem Narodu Pol-
skiego — S. K. M. J. doczkiwa z zausowaniem
ze z obu stron umorzona, zostanie
myśl o aliarwie, nie tylko nie potrze-
bnym, ale zawsze dla Polku nie do-
spiecznym.

Jesli przeciw spodziewaniu
chciały

57

chcianoby przytąpić, do zawarcia
wspomnianego aliansu, Krol Jmý Pruski
podobnie swoy Noyiasn: Rzplcey ofia-
ruie alianse, i odnowienie truceznych,
miedzy Prusami i Polskoz traktatow.

Noyiasn: Krol Jmý rozumie bydl
siebie w stanie zabezpieczenia calosci
Rzplcey tyle, ile ktorokulwiek będz mowca-
stwo: a owtoczenia oraz czyni i twasylty,
co od niego dependowac moze, aby uwol-
nil przeswietny Narod Polski, od wszel-
kiey obcey opresyi, a szeregolnie od nie-
przyiacnych Wroty Ottomaniskiey Kro-
wów, i wliżenie przeswietny Narod za
iego isi zechce rada.

Gdyby, czego spodnie woijsko nie
można, te wosylkie uwagi i przyda-
cielkie ofiary, znalazli na miast
miedzyca

nieyascar: tedy Król Jmý Pruski w pro-
ieku wspomnianego aliansu, niewi-
dząc iako projekt uformowany prze-
ciwko sobie, projekt oraz do uwiktania
Rzeczy wotawstą z Turkami wojny,
i wystawie nia przez nieschybne inkur-
sye i škroki nieprzyiacielskie, nie tylko
pari two Rzeczy, ale nawet swie własno;
wtedy Król Jmý Pruski, niebę dzie mógł
dispensowac się od tego, aby nie bral
środkow, ktore rostropności braci radzi,
i własna wyjąga Konwenencya, na
zapobieżenie zamysłom Dla obu Komitow
takiebezpiecznym.

W niespodziewanym tym przy-
padku Najjasm: Król Jmý Pruski, zaprasza
wszystkich prawdziwych patriotow, i
dobrych obywatelw Polskich, do ter-
azniejsz

58

ce nia się z nim, a to Konicem odwoce
nia mgoliermi i potremi sirodhami, owych
wielkich niewaznie ikleshow, ktoromi
ich Cyryzna grozory zostate.

Zabespiera oraz Najjasny Król Fry
Pruski, że zechce dai im wszelkie wsparcie
i tak najsukteczniejszą pomoc, Konicem
utrzymowania niepodległości, wolności,
i niebezpieczeństwa Polakcy.

u Warszawy dnia 12 Sierpnia 1788.

L. de Bucholtz.

Nota czyli Deklaracya Króla Fry
Pruskiego wyrażona, bardzo potrzebne
zastanowienie się cytelnicka, nad
nysła, i zarządzeniem tegoż Monarchy,
oraz wszelkimi punktami, taie mianem
skryte, dla Replety skhodliwe ulinywa
cace mi, a dla siebie samego z Kraiu
Pruskiego, pod moc i silę swoją za
garnonego

Zagarniętego, więkšie wraś wodal-
szym czasie pożytki czyniącego;
a nayszczególniey do rozbiór całe-
go Kraiu Polskiego dążącego.

Albowiem iako iuż wyżej
Ku tej historyi panowania Stani-
sława Augusta, iż wspomniane
zamysły tegoż Króla Pruskiego, że
zyczył Rosyi popierać elekcyę Króla
rodaka, któryby nie był ani mógł być
do oparcia się silniejszy, tżem Ro-
tenyom Saxeckim; tak w roku 1772
ia tż pokazało się, że naysprzedza
była intryga i chęć nieczynego Ma-
narchy, do rozbiór Kraiu Polskiego,
którego rozkroczenie panstwa
snego, powiękoceniu przeto dochował
sily

sily. cznawienia swego w Europie,
bylo zamyslem, i usilna potrzeba.

Toz wteyze Deklaracyi, choc
pod subtelną explikacyą, oczywiscie
jednak poznac mozna, ze sam pro-
jekt o Rosyi, Repłrey pochlany do
alianisu wieczystego, zaczepnego i od-
pornego, a polnym i handlowego w spol-
nego pożytku, niepodobal się Krolowi
Pruskiemu, i tony z tego alianisu mogl
czy nie sobie ten wniosek, ze Polska
zlaczona sadle w przyicianiu z tak
wielkim sąwiedzkim macarstwem,
mogla byc dla niego niebezpieczną
i szkodliwą, a nawet w adobraniu na
powrot zabranego przez niego Krolowi
Zamyslanego

Zawyślająca — Już gabinet Berlin-
ski, od samego początku Sejmu tego
zajął robić i kryte intrygi, i wielu Se-
natorów, i Polów, ku swoim zamiyślom
nakłaniał, to jest, ażeby rzucać w
tego nowego aliansu. Dla Rosyi —
Co w dawnych czynnościach Sejmowych
okazał, i jak zdołał być kroki tego
monarchy, tedy nie kus wemni pójść
w, a na zupełną zgubę Kraju Pł.
skiego dążące.

Rosya ofiarowała imi dobrodziej-
stwo i swobodę gwintyni, w R. 1775. Tr.
Ktalem zapewnionej, nie chciała wdawać
się do wolnego rzędu, i być przeskodzą
w ustanowieniu praw dla Lorda i potrze-
bnych. Mażąc swy kraj dążyć wielki
obiecła nawet pomocić pierwszy zabor-
ca dołżnego

do którego iedyńie Król Pruski namu
 wil, i skutycq prawie do tego przymu-
 sili, wozdajca, inz dwie pitenyje natu-
 zgadzajace sie - Wzyci nieciony poradzi
 alianus, moyno urazil Króla Pruski.
 go. Który w swej deklaratacyi trzy
 przyczyry niedawne nia oneyow wyra-
 zil. Pierwsza azoby niedała skazy do
 woyiny z Turkami - Druga bezpotrzebny
 sądził alian; gdy niedawne traktaty
 1775 do zapewnialy, calosi, i nie podleglosi
 Polski - Treca narozcie wyrazil przy-
 czynę, i edla bezpiecienstwa swyego Pan-
 stwa, nie moze zezwoli na tenże
 alian, a dy ciego utasne Peris iwo
 nie byto wplatanew woyne -

Inakiz takowe przyczyry nioby
 ty, tyllko samym pozorom ludzkie,
 a swego bezprzeznstwa i dalszego
 zykus

zysku upatrującie. Wskazy teraz
toi zastanowienie nasze bezpartyalne
do przeczytania Noty odpowiedzney,
na rzeczoną deklaracyę, od Marszałkow
Konfederacyi podpisaney, a zwoli Starów
zgrupowanych na Sejm daney.

Odpowiedź
Rzplłey, na deklaracyę Króla
Pruskiego 12. Sierpnia 1794.

Nicey podpisani, z wyrażnego rozkazu
Króla Szwedzkiego, i Stanów Rzplłey Skonfede-
rowanych niniejszego Sejmu, mają honor
udzielić W. de Buchholtz Postowi N. Króla
Szwedzkiego, następującą odpowiedź
stosowaną, do sentymentów Króla Szwedzkiego
przełożonych, w Deklaracyi, pod dnem
12. Październ. r. b.

Samę, dopiero wspomnionęj dekla-
racyi

racyi dyktarce, podczas Seymowej Stryi
 dnia 13 Października, przyięło zgromadzo-
 ne Ruplej Stany, żywey i szczerzy wdzię-
 czności uczuciem, iakże iżt winna wspa-
 watemu sposobowi myślenia Krola Sa-
 siada, i przyiaciela, który zabezpiecza-
 ięce całego Polski, i wiarę, w soiuszach, co-
 brytym uamania i auzanem, i tward.
 Oza powzięte od Narodu mne manie,
 rownie to cnotliwym, iakże potężnym
 głoszące Monarcha.

Projekt alianow między Rusya
 i Polka, gdy ani w Radzie nie iest, ani
 przed staranami na Sejm wolny zgro-
 madzonemi, a związkiem Konfederacyi
 następnie złączonemi, nie był podany;
 nie wszedł w cel aktu Konfederacyi
 teraźniejszey, który akt stosownie

do woli ogólnego Narodu, i zgodnie z
propozycjami od tronu podanemi,
obraca wszelkie prace i usiłowania Sey-
mujących Stanów do powiększenia Po-
datków, i wojska Republiki, nie w myśli
nadać, aby mieć more zwyciężną, a lera-
czey, aby obronną zastaniai i utrzymy-
wai tai Republika mogła swiętę własności
i swoy zgod wolny.

Gdyby tai w tone przedwziętey,
określonych celów Seymowey ro-
boty wprowadzona została propozycya
i projekt iakiego aliansu, w tedy Republika
i natamy samey obrad Seymujących
obowiazana będag iawnemi w dyspu-
sji swym i kłopotami, nigdy postę-
wania swego usłnywai nie może i nie
rechue, stow ięci się zawsze do nie podle-
ybori

62

głosi swego samowładztwa. Do prze-
pisów racjonalności, do świętych praw
publicznego prawiidel, i do winnych
na przykazne Króla Jmci Pruskiego
sentymentu wzglę Dow.

A kiedy wola ogólna, Narodu,
zawsze prawa, i zawsze publiczna,
stala się duchem obrad niniejszego
Sejmu; i gromadzone Rządy Seany,
nieoddzielnie, ale raczej iednymyślnie
i wszelką przyjął się usiłować, aby
wspólnie w umyśle I K Mi, zjednali so-
bie chwalebny, oswiecenia, i patriotyzmu
zaszczyt.

Stan: Matusowski R. K.
Mar: Sejm. i Konf. Keron:
Kazimierz Dziez Sapaicha General
Artelt. Ad Mar Konf. W. S. L. D.

Odpowiedzi dopiero wyrażone, na
Deklaracyę Króla Pruskiego, za
władzą Stanów zgromadzonych w Danii,
ta rzecz także w uwadze Czystelickoy
Zastanowidnie weźmie, a osądzi za-
pewne, że już intryga Pruska, prze-
wyszyła żądanie Rosyi, względem
nowego aliansu -

Na teyże Sejzy, iednomyslnie
stawiła zgoda, pomysłzenie wy-
ska do Sta ty ty rzy -

Wkontentowaniu nie zapetrze na-
stąpiło wstysstkich, że Apłca Pol-
ska, w dobie urzędzonym Sto ty-
rycznym

rżanym woysku, może wetyllę sta-
 wri się przeciw nieprzyjacielowi, bez
 gdy na takową liczbę łatwo, i bez
 utworzenia podatkami obywatelów
 zapłata dla woyska, z funduszów sta-
 mych uboższych, wynależić na byt
 może, przeto w potrzebie dalszego na
 obronę Krain, jeszcze większą liczbę
 utworzyć by można.

Dnia 5 Novembri Imper Szta.
Kielberg Ambassador Rosyjski,
 znowu podał Notę, przypominając
 Stanom zgromadzonym, aieby
 akte gwarantyci nie naruszały, gdyż
 byto było w brzu przeciw Franko-
 towi 1773 roku zawartemu
 Po przeczytaniu tejże Noty.

Krol Frym miał mowę w tych wyprawach:
„Kormieci trzeba, że lubo uwyłko już jest
u napijane ale go ieszle ruemary —
u Kormieci także należy, jak tatwo obieg
„I mówię, możemy się stać tupem —
„Trzeba mieć wszystkich sąsiadów
„za przyjaciół — Rosji winniśmy,
u że nam się wrociły wjeja, choi iakie
u kłurich, już zabranego Jirain
u od innych — Rosja wystawie
u nam, najlepsze w handlowych sw
u miarach widoki — Rosja do tera
u iniey szego zamysłu sit naszych,
u Narodowych Imorniecia, na cęglie
u żadney nie czyni przeszkody, abe
u owtzem naychętniey zerwala —
„Juzeli

- „ Jeżeli Pa Imperatorowej Tajmni be-
- „ dziemny przychylni, taterny i bezpie-
- „ cniey dojdziem, do domowych
- „ urzędzen, do czego sumy prześlho-
- „ dziemy, gdy te wielkomyślne Panie,
- „ dorużać od nas będziemy. Tycyła
- „ tym Krol Jmcy ich nayuwazniezyw
- „ tej materyi postępowai & &

Dnia 17 Listopada duse Nuty
 od Starow Seymniacych bystypow
 dane P. Szolkebergowi Patni
 Rospyskiemu, jedna o ewaluacye
 wyszka Rospyskiego z Polski
Druza odprwie dnia na Nutę byzoz
 Posta dnia 3 Listopada podana
 tyzocunę Swarangi, i slamania
 Traktatu 1776 roku.

Dnia 19 Listopada 1788

Poseł Pruski, imieniem Monar-
chy swojej, doniósł, że Król Fryderyk
zalał w odpowiedzi danej do Sta-
now zgromadzonych, przyremny
dawał w owiadazeniu statej
przyjazni Repłicy, przeto sope-
wnia także w salsmrosi. Dla Na-
rodu Polskiego, wtrąpnoscią na
tymże Seymie powadziwego się.

Dnia 24 Listopada na Sejmie
Seymowey Fryd. Potwki Generał
tyleroy Florian Poseł Braclaw, powy-
razeniu w mowie swojej, przyurzędzi
nau siceroyo kusowy Gydaznie,
conadczyl na wzed iż w Krotkim
Lecie

65
Kamie obicane przystawie dzwonek ty
siej broni, do orientatu Reptey Sta
wysyka nowo ustosowidnego i po
wiekszonego.

Dnia 25 Liszopada 17m. Xiadz

Gabriel Wodzinski biskup Smoleni.
ski, kawaler orderu orla bialego, pod Du
gim chonky swatej przeciągu, naswia to
bliwe i wiecei wosptkich buduiace
Cpierz przyimowanie, po tylekroci
SS. Sakramentow, spowiedzi i Kom
muni: przygotowaniu si do smier
ci przepedzonym, na wieczne zywie
wroku wroku swego 62. przeniest sie,
w Warszawie pochowane.

Mazien zacy biskup i Pasten
Duchownym i twardim osobom

przykładny - Obdarzony wielkiem
przyrodzonym, i nabytemi potym przez
nauczę przymiotami, gdy miał lat
32. Stawny z nauki i swiętobliwosci
Seraj Hilzen biskup Smoleński, uczy.
nił go R^u 1759 swym świadkatorem.
a w lat trzy potym r. 1762, odstąpił mu
za życia swego /: lat 13 przed swią
smiercią /: toż biskupstwo Smoleńskie.

Requiesce tą szeptą swią Dycją
749, przez lat dwęście, utraut ją razem
z krajem, za kordon Rosyjski zapadłym.
Ziś potym ten zacny Biskup, bez ia-
dnej dycerzji przez lat 16, a zatym
był biskupem Smoleńskim przez lat
26. Czuąc się do swej zdatności.
riaspisac

na prace Dla Królestwa i Ojczyzny,
 przykro mi rzuci było, tak bezczynne
 (Lubo wiele swym zawziętym przydatnym
 i budującym, oraz miłosiernym nad
 ubogimi, żyćem czynił) lata swoje pro-
 wadzić, ubiegać się atoli za wyższymi
 urzędami, naturalny wie rozchwał. Wi-
 dział albowiem, iakże to w dziennie
 prawdzi, co dawnu o tych wyrokach
 napisał wrzki, aże Poganiski filozof
Seneka: Wypokich dostoy ności,
 " iak z wielkimi przykrościami su-
 " kami, tak z wielkimi cesze one
 " poradamy. Dzień dosta pienią
 " urzęda naszego, racie wlebramy: a potem
 Du

„ Dla ustawicznych gryzot, sto razy go
„ przeklinaamy. — Nie ieden mądry człowiek
„ tych wychości unikot, nie ieden, mianych
„ odizektu. — Chciwość i wynidłość nasza,
„ tej przez całe życie podlega alternacj,
„ w rzeczy požądanych ściwało szukamy,
„ a potym ściwałey ieszcie, iemy w zna-
„ lezi, zatruwamy. — Alternat, inter cu-
piditatem nostram et penitentiam

uies nunt. — Bizet i stawny Bogani:
„ sli Poeta Horacyusz, dawnicy ieszcie
„ napiswał: Chcesz żyć dobrze wcale?
„ przestawaj na male. — Virgini parvo
bene — To wieg, służy temu i mar-
temu

marłemu Męzowi za najwyższą go.
 dność, iż był godzien wszystkich w
 swym stanie godności, że za ich po-
 siadania zająca nie miał, w tym
 był podobno szeregliwszy, uniknął albo-
 wem przeto, nieoddzielney od wyso-
 kich urzędów gnyzoty w zyciu, i szitego
 za tei urzędy, odpowiadania, dwom
 suwrym nader secliom poswety smier-
 ci, to jest, na tym swiecie, p o t w n o s c i,
 a na tamtym wieczności.

Karczar daleki od wszelkich
 intryg, które wiele na godnościach
 biżkupich, lub senatorskich będących,
 ponieważnie prawię przymuszaly.

Do wykonywania, takich obowiązków
i, które sumienie, honor i porządek
obywatela Cnotliwego, nadwzięły
Dla tego wakuje nie raz i traktne
i wyższe biskupstwa, wolat nie przy-
jąć, a niżeli Cnotę swoją, niż kazań,
wystawiać na niebezpieczeństwo

Wymie Miejsca, artykuły
nowo ustanowionej Komisji Wojsko-
wej na Sejmach Sejmowych zade-
cydowano.

Dnia 28 Grudnia Im Poni Lu-
dwiła z Zybergow Porchowa
Aradina Kanderzyna W. Koinon
wieku życia swego 60. z tym się prze-
gnata światem. Pochowana
w Warszawie

68

u Włanczow, pochowana w Kroszacie
za Kapucynow, przy zultkach Meza
przed 7000 laty zmarlego.

Była ta Pani córka najstarsza
z p. Bozeja Magdaleny z Budbergow
Zyberkow, wojewodztwa Inflantkiego
narodzona w R. 1729. a zaślubiła
w 1747. z p. Janowi Hrabu Borchu.
wzi, w przod Podkomorzemu, potym Wó.
icwódcie Inflantkiemu, dalej Podkam.
clerzemu, anahoniec Kanclerzowi
W. Kormi; ktory za życia swego i w
wimien był icy, ocalenie majątku,
w czasie zaboru Kraini, staraniu, za-
biegorn, i pracy, z hazardem zelwitu
w podrzjach, aż do Petersburga
odbywanych. — Po śmierci swiego
Mria, ta Pani, tym usilniejszych.

ieszce do skutadala starannoſci, do
ſiagnienia na maia, i osoby innych
dzieci, tych pomyslnoſci, ktorych iedyną
bydz mogła ſprawczyną, przez względy
monarchow, ktorymi nayrzegodniey
była ſaſzywana; wyſłana zaś na dzie-
ci i familię, niemniey była użyte-
czną, i ustrunnym osobom, przy po-
bożności przyſkładney, wygadziąc
ile można wryſtłum, nieodmawia-
jąc przyſtęgi nikomu, a osobliwym
ſposobem, troskliwa będąc, o ceteri,
i powodzenie przedanych swięch.

Nieodrodne teyż dzieci w oſa-
bakh *Sty. P. Michale Strabi*
Borchu wnieudzie Petelion
i przeje

i Jozefie, Króly Rostem na Sejm ten
 znięz z Inflant, obowiazku dohrog. Pa.
 trydty Depetnial. oraz woli Jey My
 Sami Szabelli Hrabiny Platerowej
 Ex Obowney utym czowreditt, znaney
 powzecznie, z ostatniey przy zgonie
 Matki postugi, za wólke, zinę, i Matkę
 rzadkij w dnu idyszym wólku.

Sesye Seymowe po uczyniu
 ney prorogacji Seymu dotrzene
 byly do dnia 7go Mierziaca Sty.
 cznia wtku następniquego -

1789 -

Dnia 17 Grudnia 1788 R^o Felb
Manzatek. Wigze Potemkin, sztur-
mem odebrał Turkom Pozajow
fortecę znaczną nad murem, gdzie
150 chorągwi Turckich 800 pułk-
owych armat i miedzianych magazyn
żywnościąmi opatrzony zabud.

Pol 1789

76
Rok 1789.

Podług odnuzenia Dnia swiomego
Mieniąca Stycznia, Brady dabrze
Seymowz wzporzety się
Dnia 17 Stycznia, z przypad-
kiem dwóch dowodnych, nowy sposob
skutecznego ratowania ludzi dtegiach
mrozow zmarzłych, przez doświad-
czenie swieze, odkryty zostal.

Podrozny z okolic Raygrada
i adocy w Bruspy, pomieszlzy z syn-
tego zle odziany, zasnankami, mro-
zem był ziębiwny bezczucia, obawia-
jąc się w obcym kraju, ratowey stał
niepokoyności, owego syna swego
mając go za umarłego, zapłakawszy,

Zahopot w miegu Pouracaięc w
dni kitha, mezaszawrzy w miycyca.
gdzie był Zahopot syna, dla powrzyca
wiadomwici zborzył: alicia w bliskicy
Wiosce, z radziwremem i radoścą
wyrzał go supelnie zdurzo. Pocz
samo albouem lezenie w miegu, do
sebre przypredli ozył, wydobyury
nie z tegoż. miegu do usi przybył.

Drugi talowryz przypadek:

Młynarz z Frachow de biff. Bra.
nuckicy Kasztelanowcy Konlowy
podpity, podobnym sposobem
zmierzł na drodze. Podwini go
widzie napadli, i ze owi pierwsi
przypadek

71
przypadku, rzęciżony był urzędem,
podobnie i wsmięg zakopali. W kil
Karajue godzin, za uspiwem zniego
zamarzni, zniegu ię wygrzebowany
zdrow został.

Dnia 21 Stycznia Uchylenie
Rady Nieustajęcej w tych sędziach
przez Konstytucyę nastąpiło.

- ii Rady Nieustajęcej ustawy,
- ii zicy opidami Seymów 1775, y 1776.
- ii My Krol, za zgodę Stanów Konfe.
- ii dierwanych Seymujących, uchyl.
- ii lamy.

Dnia 6. Marca Franciszek Stefan
Strabia z Brezia Lanckoroński
Stu Laroski. Nowodart na Wotyniu
zajmę przegnato swiatem

Do kilku wteymaterji seymow
 uych sejsjach i wielu od roznych Pa.
 stow wteymaterji zdaniach: naklo-
 nec stany zgodzily sie i tenze dzie-
 ze Donin wareszue politycznym
 w Domu Potkanickim na Stuyicy
 ulicy, pod straz wyslawy byt os-
 dzony - Lecz wkrótce po tym przest-
 nowym arczue rzezony. Dzie sie wam
Doninki, dnia Lipca wyszlo dzie-
 ny w murze f. ktora Kommoda tam
 stojaca zastaniata, przez dalsze
 pschocic w nowy sekretne, wraz z wy-
 nem swim wniknol z arczu tego
Nuzant

Nazajutrz, gdy Officerowie pozwolili
na dzień dosypialnego śpiąca polieru
wzeli, i onegoz w nim nie zostali, dali
o tym przypadku Raport do Inszen-
chności, i użyniono rozkaz do szu-
kania i uigania onegoz, z nagrodą
tydzień Czerwonych Złotych Ktoby
go dosięgnął i przytrzymał. Tym
czasem pilnujący Officerowie i żołnie-
rze, za nieostrożności byli aresto-
wanemi.

Uchylem się ze strony tegoz
Xia Boniniwskiego było tym spo-
sobem; iż najętą fiaretką przez most
Warszawski na Pragę przejechał.
Zhyd

Zład powiit się Wista - Wystala ku.
 nijsya woytkowa, na wszystkie trokity
 roznych Officerow Szwycerami, nawet
i Wista, z ktorych jeden W Rudnicki
 chorazy od Fryzlerow, lądem w Dy.
bour przy Torniu, dosięgnął wia-
 domosci, naprzod od Laufra Nigz.
 cia na brzegu Wisły będącego, od
 ktorego dowiedziat się ze Nigze Ponin-
 ski znajdnie się w bliskiej wsi
 w RubinKour, nie daleko granicy
 Nordonu Pruskiego umieszczonej.
 Za przybyciem do teyże wsi W Ru-
dnickiego ne wony Nigze ozniadczył
 ze powrotu swego do Warszawy.
trii

niezaprzecia o czym P. Rządniczkę za-
raz do niósł Komisji Wojskowej -
ktory pod eskortą wojskową przy-
prowadzony do Warszawy, w kasa-
rach Artylleryi Koronnej, przez
tęż Komisję umieszczony został.

Dnia 24 Miesiąca Sierpnia

Sady Sejmowe w sprawie Xięcia
Donińskiego wyznaczone, w izbie Se-
natorskiej, w przytomności Króla
Inni rozpoczęły się.

Dnia 29 Sierpnia Xięże Doniński
przywołany, przed sądem osobiście
stał po zapianey komparacji
P. Tomli Szambelan W. M. takode
later, i adał orestu swego
ntity

71
natego litca, i sam równemiarzto.
wi poddawalsię.

Nigze Boninski uprasiał aby był
wolny od aresztu, w stwierdzeniu dwostu.
teżney kenuy - Poczym Ordynacya
sydow seymowych podana, która
w zawieszaniu punktach stwierdzenia -
i Sady seymowe do dnia siódme
go listopada ostroine -

Tuż umieszcza, na obiasnie.
nia grunto wnego, w cytelniku, spira.
nie litca Boninskiego, wiakkich pun.
ktach i powodach, Porow kenuz
na Sady seymowe wydaney, ktow.
rego osnowa, iest w nasze pu.
iqach stowach de Alto w Pruder
Warszawskiego podana.

Polew
Xiążcu Adomowi Ponir
skiemu
na sądy Seymowe
Wydany

Stanisław August Se.
Waszmości W. Adomowi Felzi
skiu Ponirskiemu Podkarczemu
W. Koronnemu, z osoby, sprawy
należy wyrażoney, c dobr Waszmości
ogultem wszystkich rozkazuję my,
ażebys przed Nami i sądem Seymu-
wym tu w Warszawie ajctwając
mianym, od daty i ptożenia pcam
miniejszego, wczasie Dni trzech,
sejfu tenus

czyli w ten czas, gdy ta sprawa z roje-
 stru sądownego, przywołana będzie, wo-
 bicie, prawnie, i zawiado stawili się, ato
 na instancję Urod. Instygatorów Nam-
 dowych, z mocy prawor czyniących, tudzież
 onym donoszącego Ubr. Wojewęcha Tur-
 skiego Szambelana naszego Powidow.
 Ktorzy stosując się do prawor, delu-
 mentow, manifestow, przeciwko Wspom-
 niu czynionych, lub czynić mianych,
 przywołają s to: Si Waszmoxi iako Obcy.
 wotel Kraini tego, w równości andzowy,
 i wychowany, znając z przepisow prawor
 Krainowych, i Instytucji rządow, i obliż dn-
 gę do stopywści, a iezac wysokie z mo-
 cą prawodawczą polężone, wtey

wolney Republiki dostępnia się tak
zas do sta pównych, iaki uzywac nalezy,
gdys widzial, ze torem temi prawami
mi pokazanym, takiey do wynosci
nie dosiągniesz, ulatwiajac przemo-
cy drugę, z uwagą praw Kraiowych,
lekce waiac ich zahazy, a raczey do
godzenie osobistym interesom, nad
pouzge praw i dobro powszechnie Na-
rodu, przenoszac, wazylei się udać do
wstronnych sposobow, a przyiazwszy
na niebie obowiazku czynienia uslug.
Do tego zamiaru iak niy skutecznicy,
szych, i te uslugi są rzekim Mo-
carstwom, przeciwko własney Cy-
cley zowc zapewniozcy, za to zas
nadgrazy

nadgrudy piemiężne otrzymawszy,
 a przeciwko opieraniu przy prawach
 i nogałym, żołnierzem zbrognym dla
 wrazenia potraciu w iednych, adla
 przyśladowania i przymuszenia dru-
 gich wespół braci, uzmocniuszynę

Naprzod pod dniem 14 Miesiaca
 Kwietnia 1773. poprzedzając czas
 Seymowy nadni trzy, dzieło pewne w
 Warszawie datowane, rekrutami nietylko
 rych Ulr. Postow, i samego Waszmatii
 podpizane, Konfederacyę generalną
 mianowane, z słow do zamierzonego
 celu stosownych złożone, do Sieg
 grodu Warszawskiego nazawtę
 zaczęcia Seymu podane, sporządzić
 wystaratesię, i przez takowe dzieło

Sejmy wolny, nakłony tak Waszmości
iako i inni Posłowie obrani, i przyzwol-
itemi instrukcyami opatrzeni zostali,
w generalną Konfederacyę, obiera-
jącym się wiadomą, a z całym prze-
ciwko woli ich, i mocą od nich powie-
rzony wynalezioną, zatmienioną;
dostojnymi oraz Marszałką gene-
ralney Konfederacyi w konwencie,
i razem Sejmowego; tudzież mo-
sądzienia, i odbierania przysięg
od wszelkich magistratur i Gmiejn
Kraj, sobie zuchwale przytaczają;
gdy Waszmości za takowym dziełem,
przez wielu Wielmożnych Senato-
row i Ministrów, iako też Ulrad-
Posłow i szereg nie podpisującym,
następnie

następnie bowiem, to jest Dnia 24
 Kwieciana, Ur. Drewnowski, iako Kon.
 Federacji tej sekretarz, Na uprosze-
 nia podpisow, Sancytem upowiazany
 zostal, do osiagnienia dostawienia
 zabieralesi się: a Ur. Reytan Post
 Woditwa Nowogrodzkiego, milosia,
 Ocyzyny zagranicy, a miedze iz ulozony
 upadek teyze ocyzyny prewidyacy,
 powaga, praw unredow iegu. Tuż
 cych zabezpieczony, takowego przy-
 ulaszczonia, przyzwolue bronit
 Waszmosi zamiast powinnego
 nau tak woznym Posta, na konfede-
 racya niepidzaga się, w swiętych
 praw zaslym bronieniem, zastawo-
 wie nia się, i szkodkow przyzwoluek

do zatwierdzenia wolney kontradykcyi
uzycia, tego Posta nazawituz po zaga
wonym Seymie, a dnia tego, w którym
Dzielo wyicy namie rüne, do Liigg
grodu Warszawskiego, podane zosta
to, Intrygatorowi sąduw generalney
Konfederacyi Stoyga Narodow, do
tych czas tak nazwaneych, a tyk rudy
niezonym dzielem utworzonych są.
Dow, bez poprzedzajucey nawet sądu
wey deklaracyi, zapozwai karateś,
i tak zapozwane go, nie z pozumi,
bez propozycyi, na cednym tymże
samym dniu, to jest dwudziestym
Miesiaca Kwietnia roku 1773, za
nieprzyziacela ocyzy zny uznawaly,
iako tudy uznawalyacela postwar
powinnetnego

48
parzechnego, i buntownika przeciw
Wojacznicy, Karom Krzymirskim,
dobrozasnego, Kumpi Kaczy, podlegai
uznales, i Karę banicyi wiezney uska-
zales: innych Palow, oddawanie lu-
bli starcy Marszałkowskiej, Dokto-
rey Waszmosi przeciwko prawom i
zuzyciom natęcznie zabierales się.
tamniących, uziściem nawet obregu
zobnięcia, tudzież przegrąkami
i innymi sposobami nieprzyzwo-
itemi, do podpisania dzieła, i sekretu
wspomnianego przymuszales —
Tak więc gwałtownie, z uciążliwym
władnią Łolskiej, i postaw nabyty
dostojności, wybraniem konsyliarzu
pownększywszy, na nay większe zle-
oney wzięwales; intereptom bawem.

zagranicznych Mieszanst, przeciwko
interesom własney Oyczyzny, za per-
sye niegodziwe brane stuzyles, Konstytu-
tuaye, Sancya zabrane swiętokradzko
pieniędzy, i inne nagrody, przedawa-
tes: też Konstytuaye, Sancya, popra-
wales, i poprawiai pozwalales, i dopusz-
cales: nainne niż postanowioney ta-
kwoy Konfederacyi blankuety, z Sa-
mego Warzmia podpisanymi, do użycia
wydales, uwalnosz skazzenia takowych
niestychanych w Króuin bezprawow,
Znając ztąd i niegodziwosci wnych nay-
wyższq, i Dla tego ślady, do dwuchle-
nia w czasie Sion za to przyzwanych,
Zatrzeć opatrznie usiłując, dywa-
telom odigtes — Onw zgoltę
Nbrov

Narad rozbiorem Kraiu ostobianzy,
 a weung, trz niepochwyniaia zara-
 szusy, nadgrody, i akoby za najlepze
 a w samey rzeczy najgorsze zastugi,
 tal codziennie, i ako i w innych wieloa-
 lich rozdzaiach, dobrom nawet Rzply
 nieprzepuszczajcie, dla siebie i innych
 naznaczytes, tud naznaczone do-
 brates, i onym odebrai pomagates,
 a temu i innym sposobami, ~~to~~
 i ako to czasu sprawy szermidy
 przelozono, i do urzedu na bedzie, pre-
 ciulko prawom Rzply wykraczajcie,
 hany temuz prawami nie puzajcie
 popadtes, i sam nawet by i innych
 winnym, przez przedy wzięty
 i ledurnie wykonany, zaresztu
 ucieczkę uznates, Dla tego
 Wasznowi piewany, i otes do

widzenia i przystuchania się, oraz
do komportowania i mediacji
pod przysięgą, wszelkich listów biletów,
afiliacji, reversów, i innych
aktów i listów, mianowanych Korespondencyi
i pismów, ad hoc i w innych
mianach, do tworzenia i utrzymania
tegoż dworu generalney
Konfederacyi, sągających się,
a te i inne dworu zważywszy, do
uznania Wazmosi być podległym
wysłępkom Statu et Perduellencis
i do wskazania Kar, prawom i za-
takowe wysiępki przez tenże,
i do tegoż do postanowienia tegoż
wszystkiego, co w przypisy i tak-
wych wysiępkach, wedle praw i
sprawiedliwości

i sprawiedliwosci, do posuzajacym
imym bzdzie naleziato — Dan
w Warszawie Dnia 26 Miesiaca
Sierpnia 1789 Roku

Cytelnik, lubo i opisanie tego po
lwa, z uwaga cytacji, pozna wyph.
pek raczonego Adama Pominski-
go, a toli po dalzym opisanica,
tey te sprawy i dekretu na niego
ferowanego, wyraz oddzielnie.
w krotkim zbiorze, biografic i y.
cia tegoz.

Dnia 18 Wrzesnia na Sejmi
Sejmowey 1788 czytane byly dwa
listy do Poty Otomanskiej pisanu
i Don

ieden, od samego Sultana nowego
Selima Drugiego od Wielkiego Wezyra
o to wnosząc, o ustępie na tron
tegoż Monarchy po śmierci
Sultana nowego. Piętny list. Pięć
tychym stylem pisany, gdzie
ta jest umiędzienia.

Liść

Selima Cesarza Turckiego
Do S. M. i. R. p. l. t. e. y. Dono
Szacy o ustępie swego syna
Jego na tron
wte słowa:

Selim Han, Syn Mustaffy
Hana, zausze Turcyjskiego.
Konstantynopel

71

Najstańniej szanownemu z książąt Wia.
ry Sersowskiej, Najjaśniejszemu z po-
między monarchów Religji Męszysza
Sędziemu spoiwu między Narodami
Chrześcijańskimi, przydzianemu pa-
wagą i mactatem posiadającemu
przeważnie znać honoru ichwały, Na-
szemu uspaniałemu, wielkiemu, i sta-
nownemu, Najjaśniejszemu Stanisławowi
Augustowi Królowi Polskiej, i nade-
lanych do niego Prowincyi, tudzież
naszej dawnej szerey przyjaźnie
i sąsiadce Królestwa Polskiej, których
niech będzie szczęśliwy, i ku drodze
zbawienia obrocany Koniec.

Odebrauszy ten list Cesarzki
uniawomionym w K. M. J. 1717.

ie Nasz Antecessor Abdul Hamid
Flan, nasz sławny Stryj: na którego
niech się także i miłomordzie Borkie
wylecie: / Skonczywszy niedawno zycie,
i przemieszaj się do rozkosznego państwa
wieczności, godności i wielkości Kalifatu
całko też rząd Państwa naszego Otta-
mańskiego, na naszą Najcenniejszą
spadły osoby, i prawa sukcesji i Tade-
dżitwa, która godnością podobalę
Wschmouności Borkie Nas udomowai,
za pomocą chwale, proroctw, ordeby świę-
tych i święta dwóch swiatow Macho
meta Murzafy, który całko wierow,
iego uczyniwić, dokonaty niech maig
dopasymek i zbawienie.
Idy nase szeregowe na tron
uzajmienie

22

ustąpienie, który jest najwyższą kłus-
ką, Stolica nieporównanej sprawiedli-
wości, Ania III. Mierząca Regel Pulu
briego 1203/20 czer 4 Wnicoua
1789; nastąpiło, natychmiast po
wszystkich meczetach Państwa
12ego Cesarzkiego, mullahy publiczne
na imię Nasze odprawiali. Mone-
ty w obfitych mennicach, pod Naszym
styblem Cesarzkim były bite, i rozkazy
nasze pełne sprawiedliwości, porożyst-
kich Państwa meczetach Naszego
Ottomańskiego Przemocyach rozeszły
się. Nakoniec przymienie stonca
Naszej sprawiedliwości, rozpedzły ab-
inoosia uiskai tyrannii

Jakożaj jest dawnym i rzywa-
nym od Najjasn. Porły Łajczawm.

Potencye przyjacielskie, traktatami
pokoiu i przyrzeczi z nią złączone,
i ich obowiazkow sasle dochoinicie,
oszczesliwym Naszym na tron wstę-
pieniu awiadomiać, tak stusownie do
tego chwalebnege zwyciazu, wydaemy
i opowiemy ten list Cesarstwu, donu-
szac W. M. M. oszczesliwym Naszym
na tron Cesarstwi Ottomaniskiu wstę-
pieniu, pod Boskim błogosławien-
stwem Wszechmocnego rozdawcy
lask.

Spodziewamy się z radością
niem tego listu, stuznie do walt ter-
tow przyrzeczi, które tak sasle, między
Najjasni: wiecznie trwającą Polską,
i Rzeczpospolitą utrzymywane są,
W. M. M. z naszego chwalebnege
panowania

panowania, potwierdził i stanowią
 będzie, swąde obowiązki wzajemne
 i kapitalizacje tak, jak one dotąd trwały.

Nakoniec, zapewniamy wolumę
 że byłoby zredney strony nie nastąpi
 to także ułżenie traktatom, które są
 zrodotem suwerena, Najjasniejsza Porta
 w niżym i z swęj strony, nie naruszy.
 Gdyż jest rzeczą, iasną i oczywistą,
 że z swęgo zachowania obowiązków
 wzajemnych, tu utrzymujemy i gwarantujemy
 przyjazni, wypruki spójności podda
 nych obydwu Państw, z równym ichże
 użytkiem

Zbawienie tym wszystkim, którym
 prawdziwą i uprządkowaną Wiarę. — Dawa
 w Oboję narumnie Russzede.

Cytał po tym Chroton i Scymay

list Wielkiego Wozyrza Sejusffa Borszy
p^o sobnymże stylem p^o dany

Dalsze czynności Seymowe, prze-
pędzone były aż do końca roku tegoż 1789
na stanowieniu różnych Konstytucyi
a najwięcej tyżących się unegalu-
wania wojska, i potrzebnych podat-
ków różnych, na utrzymanie tegoż
Któr Konstytucye, są nie tylko do
akt grodzkich Warszawskich
podane, lecz i gazety publiczne
wzbrowie swoim mową umieszczone.

Szczególnych okoliczności, w tymże
czasie, przy spokoynym przez
Rok ciągłym Seymowaniu, gdy
14 tokiem

84
się takowe w dniu naszym nieda-
nyły, przez małych zamieszka-
na Rusi; z przyczyny zbuntowa-
nych niektórych religii schyzma-
tyckich, od ziem tychże podnieca-
nych, dion wkrótce przez staro-
wosi wojsk Polskich usmierzone
zostaly.

Przeto przedsięwzięciem tu
podać szwedzkiemu, w Krotkoci
zebrane od R. 1758, zdarzenie od
Paryżu do siedzib, w czasie pro-
wadzonej wojny w 13 krajach, i prze-
szło 800,000 ludzi, przeciwko sobie
walczących. Tychwojen okoliczności
niepodszywane miały wypadki

Można tu wyprzedzić były
wojny, po małe znaczących napo-
dniemiach, miały się potym od-
pornie, iako to Turcy przeciwko Rety-
anom, Austriacy przeciwko Por-
tugalc, a Szwedzi przeciwko Moskwie.

Te zaś krajem wyprzedziom
wojny, prowadziły iż zaczęnie
to iest: Moskale przeciwko Tur-
kom, a ci przeciwko Cesarzom.

Druga ta była okoliczność,
iż iako głoszono, że Turcy byli
zawsze pobici, iednak ich zwycięży-
zawsze prawie nieunikniali, a potom
żeni co raz daley postępowali
i to szeregłności nazwać się
może

może, uważając sposób wojowania
 narodów Europejskich, że i u nas
 Turcja częstokroć, atakowała
 artylleryą, Austrjacką, a powin-
 nauśmy ręce artylleryzynom, nie dób-
 noją, do destrukcyjnym.

Rok 1787. jeszcze był znamie-
 nity, przez wiele przeciwnych
 żołarzeń, które najrozsławniey wy-
 kalkulowane planty, wniwecz stru-
 ciły, i okazały, że ludzka mądrość,
 wynokom Najwyższego Rządu nie-
 baw, oprzeć się nie potrafi.

Porzuto 215,000 najpiękniejsze-
 go woyska, a najdoswiadczeńszy
 prowadzonego Generałow, a z tak
 liczną artylleryą i adicy jeszcze

nigdy niewidziano, niż granicą Tur-
reckim. Wyciągnięto ogromny ko-
don, i wszystkie miejsca, mocnymi
opatrzono postami. Cesarz Józef II.
sam stanął na czołowych zastępach.
wszystko to najszczęśliwszy rok
to skutek. Turcy jednak wpadli
do ziemi Siedmiogrodzkiej, i Ban-
natu, spustoszyli 188 wsi, i przetr-
wali Kraju. Cesarz sam usta po-
wai musiał. Na Temes waru
a Turcy, po tak znacznych ka-
nyjach, do swych oddali się
Kraju.

Król Szwedzki naczół
36,000 wybranych ludzi, wkr-
ażył do Kraju, Finlandyi, w którym
Łódki

ledwie 2000 woyhabysto: agdy pienu-
 sze otłakowai chciot miasto, przy-
 padek, iakiego w dzieiach Europey-
 skich niemasz rownego, raptownie
 iego zniszczył nadziere. Naymniejsza
 uęsi offierow, a z niemi i woysku bi-
 się wzbraniato, a w krótce potym
 sami Offiycerowie, bez wiedzy swego
 Ferdla, iurdlow, zawarli z nieprzyja-
 cielem armisticium.

Dauiske woysko zabralo mia-
 sta, fortece, i wigg Kraiu, o xsu mil
 kwadratowych, i powrocilo nazad,
 niezostawiaszy sobie w Korysji
 ani stopy ziemi.

Alians, ktory Rossya z Pol-
 ską zawarci zamyslato, za ^{uda-} _{namy}

niem się dworu Berlińskiego / o czym
uży wyżej namierułem / nie odebrał
Kutku.

Alians zaś Prusów z Anglią,
raptownie się przerwał, po nieważ
król Angielski na zmyślach swam-
kował, a względem Regencyi nie-
zgody powstały.

Sceny wojenne rychło się potym
w tymże roku 1788 zjawły. Zaraz
27 stycznia celne Korpus Austriackie
przedsię wzięło napasi na Belgrad,
lecz podstępnie nie udało się zamiary,
Dopiero 9. Lutego, po uczynionych
podobnych Krowkach, cesarz Porcie
osiwiedział wrynie, a w ten sam
dzień w którym w Stambule Adamo
wryny

87

wyony deklaracyą, zaczęły się zstr.
ny Cesarza w Bosnii, i Serwii, zaczęli
nieprzyjaciele być.

Cesarz Józef II. sam udał się do armii
dnia 29 lutego, i rozciągnął Karatwiel.
He Kordon, na granicę swego państwa.
Jako Semlina gdzie naogromniejsza
była potęga, największe wysypa na
okopy — Tury sędmięgo Mania
rzucił się gwałtownie na okopy Kuto
Bessanii, a lubo wtenczas zostali
odpartemi, jednak aż do iedenastego
Pardziernika, aż do krwi z znaczną
Mortycją, swedna wiali napadnie
nia — Stouna armia Austryacka
bezcynna, stała przy Semlinie
ludy

Kiedy książę de Coburg, wkraczał
do Multan, a inne Korpus weszło do
Włoszyczyny Tureckiej: pierwszy
obległ Chocim, a drugi za nadejściem
potęgi Tureckiej, ustąpił ku ziemi
Siedmiogrodzkiej. Znaczne Korpus
Rusycyżaków, stacjonował przy Cho-
cimiu, z Austryakami, i obłężenie
fortecy, zwęszając dątkę wyczerpano ży-
wością, tak, że głodem i ogniem, przy-
czemona, 29 Pazdziernika poddała się
musiału.

Tym czasem Cesarz przystąpił
z Adyńczykami i do Sabarza, a Kazan
i wzięci 24 Kwietnia. Przekonany
do księcia Josef Poniatowski był plecezo-
wany: nażal powrocić do armii
wełłicy

77
wielkiej, która zawsze była w bez-
czynności; Kiedy Korpus inne
obległo Dubie, przemie chwi z
wielką stratą, szturm przypuściło,
i dopiero, gdy Feld Marszałek
Laudon, na pomoc przyprowadził 26 tysięcy
trois szturmem ją wzięto.

Przytążyli potem Cesarzowi
do Nowi, bezskutecznie do tej
forteczki szturm przypuścili, bo
dopiero, za drugim krwawszym
atakem dnia 27 Października
ją wzięli.

W tym przeciągu czasu, Turcy
z rozpalczywością nadzwyczajną
wypadali na przesmyki, między
przez Cesarzkich osadzone, lecz im
się przedrzeć zaraz nie udało: nakoniec
przez niegłębki przez parowę Staccedin

i wielkie uczynili spustoszenia —
Wkrótce przedtym główna siła Otta-
mańska, wstąpiła była do Banatu
przez którą 7. Sierpnia przez pas Koło
Szupuneli, wsięła Mehadya, i wpozi-
ta wraz daley Austryakow w Banra-
cie — Cesarz przybiegł od armii, zawi-
sła bezczynney, na dowiedz 240,000 wy-
ska, stanął obozem, między Ilowa
i Salyna, tu nastąpiła owa zwaśna
potyczka, w której Turcy Cesarza, na
głową porazili, tak, że ledwie
wundował z życiem 21 Pazdźernika.
Do tak znaczney wygranej, z Mo-
rey iednak, iak należało Turcy
Korzystali i wumieci, pomysłali się
wraz daley

89
co raz daley w Bannau, sprasto-
szyli wielki ciąg Kirau, dobyli
Weteraniską pieczarę, wzaiagneli
moc swoją nad Dunauem, tak
dalece, że ich co moment w Te-
meswarze czekano. Lecz mimo
tak znacznych awantazów,
Turcy tylko pół miesiąca zabu-
wili w Bannau, wyzli bourem
z niego, niewiedząc z jakiego po-
wodu, w pierwszych dniach
Pazdziernika, opuścili wysp.
Kw. co sobie byli podbili, nawet
brzezi Dunau, i ku swemu wa-
li się Kiraiowi, naróżnesię dywizye
su

podzieliwszy. Największa część
wojska Turckiego poszła na swe
stanowiska, Wezyr udał się do
Nikopolis — Cesarzcy także Ban-
nat porzuciwszy, przysięgali do
Seintina, a potem na zimowe
poszli leże.

Główna armia Rosyjska
poruszyła się ku Oczakowu, gdzie
ta forteca była najważniejszym
obiektem siampanii wojska tego —
Lazar dowiedm w Marcu, Donicy
przystąpili, z potęgą wybranego
wojska, przeszło 40,000 wznoszącego.

Kapitan Bawza skazał się
w Maju, na Czarnym morzu, w zamięle
zniczenia floty Rosyjskiej —
Seez

Licz to przedsięwzięcie, nie udało mi
 się; stracił bowiem całkowicie po
 trzykroć nieprzyjaciół w ujściu
Dniepru, dwa okręty liniowe, i kil-
 ka mniejszych statków, gdyż mi
 niepodobno było, wielkimi okrętami
 iść, przeciwko strumieniowi, ani
 ujść mniejszym w tych miejscach.

Poszedł więc szukać drugiej floty
 Rosyjskiej, która była wysła, z So-
botopolskiego Portu, i dnia 14 Lipca
 wydał jej polecenie, iednak bez de-
 cydującego zwycięstwa; z tamtąd
 udał się znova do Oczakowa, dla
 uwatrania Kozłow Rosyjskich,
 którzy w 18 Lipca z wielką siłą

i natarczywością, obleżenie Ocz.
Nowa przedewzięli byli — Obleżeni
broniłi się nadzwyczajną odwagą:
w wypadnieniach swych częstokroć
znaczną odnosili korzyść, a przez
odwagę i zęczność kapitana Baszy,
ta forteca wzmocniona została —
Za nadchodzącą zimą, gdy poru-
cił we stanowisku spod Wyspy
Berezan, Moskale się zbrygnęli.
Kę 18 listopada celebrali — W piąt-
dni potem za to zemszili się Tur-
cy, zruśnieniem dwóch szeregów
baterji Rosyjskich — Wkrótce iah
wiadomo, tak się mroz natężył, iż
sobie Moskale w pewney odległości
od fortecy łochy wysłupali nawet

nawet pod ziemią, zimno stawiały
 się nieznosne, wojsko samo pro-
 siło o szturm, żeby ięgo wzięto
 zebromie — Zamierzto było wyjść
Dniepru, i z tej strony od Kijowa
 słabsze fortecy mać się. uzięto się
 do szturmu generalnego, gdy przez
 straszny bomb ogień, prawie ule-
 gło miasto — Trzy godziny
 trwało morderstwo, i zapocząwe
 walkę, a gdy bomba iedną
 prochową, wypadła basztę, Ma-
 kale przez potok Krucę, kupy trupów
 i rzuwaling murów, wdarli się do
 fortecy, i zbrną ją, uzięli ię. Na-
 mimo dper Turków. Uterzy się br-
 nili i waga, rozpaczę i rania-
 co, co.

Mniey

Mniej ważne były czynni-
ści innego Korpusu Rosyjskiego
będącego pod Komendą Generalną
Tekelęgo i Taletyna, które uko-
czyło do Skibana, wiele oblicz
zniszczyło, wiele famii zebrało,
i wojsko nieprzyjacielkie rozprę-
dziło — W Georgii także między
wojskiem mosarskim wojującymi,
były potyczki, ale o nich do Kta-
dnych nie było doniesień —

Elwynna Turcka tak się
rozpalata, wzrzęta się raptownie
inna z pół nocy, lecz oczekiwanych
nie miała skutków.

Krol Szwedzki udat się
dnia 23 Chorwa

92
dnia 23 Czerwca ku Finlandyi.
co tylko wojsnę miał zacząć, skoni-
czyli ją sami oficerowie, przez od-
mówienie posłuszeństwa, a potem
przez armistitium. które własną
zawarli powagą. Flota szwedzka
wydosta ię całkawk Rosyjskiej, po-
tyżkę owa, Kierującą dniami 17 Lipca
w których sobie obydwie strony, przy-
piływały zwycięstwo — Krol Szwedz-
ki, przymuszony został porzucić
Finlandyę, od zachodniej gra-
nicy swego obszernego państwa,
spieszyc się ku zachodniej, gdzie
korpus wojska Dunskogo,
postronowe Rosyi upadło było.

lecz za pośrednictwem Dworów,
Londyńskiego, i Berlińskiego na
powrót do Norwegii poszła

Tury mimo dnień w w.
żnych potyczkach Korzysti, utraciła
w tej kampanii, dożył Kraiu i
forte; jako to Sabaz, Dubica,
Kowri, z których powiaty w Bosnii,
forte Chorimska, najlepszą
część Moldawii, aż Prawu,
a na koniec Ozadow.

Trudno tu tużendź które
mucarstwu do tego, największy ludź
i Karbow utraciło. całe i skutek
które różnych dworów negocjacje
za sobą powoła gęby. urzędicy

Wielkiej wagi byłą się zdaje
 alians potworny, dwom Berlin-
Wuergo, Anglii, i Hollandyi, i tak
 i same związki, które król Pruski
 z książętami Rzeszy Niemieckiej
 i z domem Sasliim, zawarł, ile
 że pewne w zamiarze tyczenia się
 były i szereż z innymi mocarstwami.

Ten układ polityczny miał
 wlewn dzielny nacalę Europę, i tak
 dwom Berlińskiemu, dał po-
 wagę, i takcy cesarze nie miał.

Każde państwo Europejskie,
 wyjąwszy Imperium, i Szwajcaryę
 nadzwyczajne miało wypadki
 polityczne — Portugolii, utra-
 ciła następcę tronu, a z nim.

a z nim najpiękniejszy i oswiecony
go panowania nadzieje.

Hiszpania, widziata smierć
czterech osób panujących; królowa
i jej syn, matka, a potem i król
samego. Innym królem został się
dla rządu Hiszpańskiego episkop
pełna odmian, które się do szczyt-
wości, wszystkich poddałych przy-
kładoty.

Wielka Brytania, miała ten
ciężki przydług, że jej król wskochany,
zdrowie utracił zmysły: ze względu
Rejencji, w narodzie wznieciły się
zamieszanie, które wstrząsnęły cały
układ polityczny Angielski.
Podobnego doświadczenia
Anglii

roku przeszłego Franoya. — Krol
 przez despotycznych kuenwany
 ministrów, zniósł Parlament, skar-
 zatgo na wygnanie, wprowadził
 nową rządu i proawedliwici formę
 a samego Moia, nowe wcale posta-
 nowił prawa, kion gwałtem i pre-
 moją do skutku przywieść miały.

Prowinaye państwa całego, bu-
 rzyły się na to, i wzywa do mowa
 iuz iuz moiają wybuch nazi, przy-
 musła Krola do odwołania usta-
 nowień uszychich, do oddalenia
 zmienawidliwych ministrów, i
 do dania uwolnionego zapewnienia,
 iż takim zwolta, i radzi się będo kie-
 szych poddanych, w zgledem sko-
 licznosci do rządu się sio gniających.

Jerzecz Franuysa, nieuspokoioner, a
Krol. Stryncy w Europie, nieuznani
czonym prawie tedy w alen dztwem,
dat swiatu, ten wazny przyklad,
ze panuicy od Narodu zalezei
powinni, i ze Narod uzyskowny
tui potrafi.

Prowincoye ziedwizone Ni-
derland uzywały ten rui Sta-
ruy Rzeczy na zawsze panuicy.
tym, polozywszy za zasady, praw
glownych Kraiowych, Stat hudo
dotowy wsi, ktoru umocnity, iceli
ciós iaki potym nieobali, caley
tey machiny. Narod oddat Oran
zjedpica ten akt zapewniaicy
szazem D'Orange, atym spo-
sobem tendum, diu arow lit
unymut

wytrzymał, nowej niebrał mocy
i powagi.

Genl Pruski, który wespłciem
swym roku 1787. paławy wstalam.
Dzi udziatal, wymogt go sarsia nego.
cyacna, dla Szwecyi, przymorot Duni-
czykow Rosyi posilkowacychi.
Do wyzawa z Szwecyi, ¹⁷⁸⁷ ~~1787~~
przez to znacno czyst tego pani-
stwa, przez nich uiz zagarniona.
At kiedy Rosya w ninieyszej
wrynie, nie przyjeta posze dmetwa
Krola tego, w spust partyq wziane
wielkiego weymu w Szwec, lecz
tylko du dalszego swego pozyska-
nie dozwalajac propowinny
alianse o Rosyi. Plaki m, azely
stratku niewzymal.

Dania od Kopenhawskiego polwini
nieściągnęła na siebie uwagi Europy
iako roku przeszłego: czy wyryła pierw-
szy raz wskazywały się na teatralne wy-
my. Drugie ważne polityczne dzie-
wienie się było to, nowa moneta,
która rząd kupił w Szwajcarii
i Flakstydzie podarował
atym sposobem zapewnili swym
poddanyom, wartość ich dziełom
i produktom.

Szwecya. w roku przeszłym
nawet miała szereg nowych wyda-
rzeń, żeby o nich tu przemilczeć.
Zaczęła wojnę, ale ją przerwa-
ła. Wszęko biła się miedzią,
a stan miejsc i Polniczy.
wojny

wyry się domagały, przez w całe
państwo zamierzone zwroto

Dla zapobieżenia więc dalszym nie
przyzwolitwieniom, Karol Szwedeli
został Sejmem rzucony, którego skutki
zchrzą wyrażony.

Zbiegły z nich kilku zwolnionych
sprzyjających Rzeczy, zniżył
wpływ Dworu Rosyjskiego, w intere-
resia Republiki — Zwolniony niniejszy
mędrcy zyla Państwu, zrodziły się
nowe Mocarstwo Związki i negocyacje;
z tych Polska korzystając, przez boga
ten na Sejmie nową formę rządów
układać zaczęła.

Dla Austryaków wyzna Tur-
recki, była niejakim rzadkiem za-
wzięciem

Kron. się od jół wiechu nie było pr.
Kacalo: odwyknienie wyc iudzia.
tato wiele fałszywych Krosow, Kros.
re drugo przystań

Tenże rok 1788 był i Dnia Wtoch
zwałornitym, gdy o lenności, Papiież
dopominat się u Króla Neapolitani.
Sturgo, w jako myślić nie opisatony
przez przychyle nie się do tego iędia.
nia, usposobitw się.

W roku 1789 przez długi
cznosa Kraiowe opisując, nie mo-
gę opuszc, w ważnej materji. to
jest względem Meast Sclanska
i Tornia, iakie intrjgi mowne
były Króla Pruslitge, a z ich
Podmudra

te miasta, wiele znające usy-
 pi, i pod jego parowannie oddai.
 a ta propozycja cawnie podana
 byla, po zawartym z Polakami
 sie przy traktacie handlowym
 Oczym elow Dziawizyji Anglia,
 Minister tegoz Krlestwa J. de
 Harles podal nastepujacy me-
 morjal wczase Seymu, wzgledem
 Polanska - Ktory dla dokladnie-
 szego przekonania Czyltelstwa
 osposobie myslenia durom Ber-
 linskego, tu caly podai dla
 wiadomosci potomnym czasem
 pzedewziewiem.

Memorjal

Memoryal
Osobliwy Ministra
Angielskiego Jm P^o
de Hailes

względem Sclaniska i
traktatu handlowego,
utrzymujący interes Króla Pruskiego.

Inatury niemieckiego pisma
będzie i można uznać, że meza-
wiera w sobie żadnych właściwych
propozycji, nieczyrząc narymniey-
szego ministerjalnego Króla
szczególnie z pewnych paragrafów
przyszły na myśl Postowidum
z Rptem przycasniwzstem zle-
dnowozonego. — Wiesci

Wiecej, ktore tak chytze od zle
 myslacych, przeciw Królowi Pru-
 skiemu, względem jego zamyslow,
 suagacych się do Islanilla i To-
nania były rozważone, ustaly na
 koniec, i takie takie, widzi się być przy-
 muszony, do odwołania. Takżenoż,
 temu szczeremu, i sprawa widzi się
 Monarsze. Jeżeliby inzy był
 sobie przyjął do posesyji miast
 tych, to jednak nie zyczył on sobie
 tego inaczej, ani mógł zyczyć, tylko
 z dobrowolną ugodą, i z zupełnym
 pozwoleniem samych Polaków.

Teraz jest w rękobocie traktat
 handlowy, który dla czterech

wielkich mocarstw, Anglii, Stolom.
dyj. Prus i Polski na byle uziy
teczny - Asca sama jest trudna,
ale iey skłótności przyioia -

Politycne oderwanie się Anglii
od Moskwy, ktore jest tak ugrunto-
wane, przywiodło ią do szukania
spობer, reby pozbyć się owej ułkiy.
siej podległości, w ktorey od długiego
czasu była, przy mianona, zostawał,
dla Monopolium, ktore od Moskwy
było uprzedzone, w doroznych
towarow, ktorych Angielskie man-
narstwo potrzebuie -

Polska wydać wszystko, co
się w Moskwar rodzi - Wiele produktow
szpyn

abywa iey, na własną potrzebę. Ale
 ich niemozie płać, aż do Baltye.
 Kiego moza. Na wymyślenia ich
 za Angielskie towary, ić ićli nie bę.
 da zmniejszone cla, które mi Pol.
 Skie transito (przeprrowadzenie
 towarow) przez Territorium, Pr.
 Skie, jest obciążone.

Oto tedy idzie, żeby usprzecznić
 zawady, które przeszkadzają do
 wolnego przewozu, aby Anglii i Pol.
 Skia, mogły z sobą wolnie handlo-
 wai. Tak sama uwaga, rozciąga się
 do Hollandyi, lubo nie tak obzerne.

Prussy nie przeawiały by się
 pewnie tym zamiarom, gdy by się
 nie obawiały, żeby przez to nie po-
 myszaleli.

niepomięszaloby się jego skarbienia
Systema, ktore choć jest dawne
i wad pełne, iednak musi być
z wielką trwskliwością zachowane.
Trzeba być sprawiedliwym.
Nie trzeba mieć za złe Monarchie,
że się przedko nie namyśla, do rze
branic wielkiej męchiny, ktorey
cieju istotne, dotąd bardzo były
użyteczne: że nie czyni lepszych,
wzrządzeń, i nie chce ułożyć inney
machiny, ktora dotąd iak iemu
samemu, tak i jego Narodowi, ma.
To jest wiadoma, i o ktorey
musza mieć, w trosce wielki:

Monarchia Pruska, iak
ludzy

100
iall każdy rząd inny, gdy pienią-
dze są pierwiastkiem wszystkiego przy-
rządzenia; wspierają się na filarze swego
skarżenia, a ten filar, który przed-
kłada tenz panującyemu Króla, zato-
życi, stowierają się zupełnie do formy
gmachu, który podobatoby się wyta-
wić, to jest do monarchii wojennej
i według niżej jest urządzonej.

Taka wa polityczna existencja
utorzyła potrzebę, żeby pieniądze
były zawsze na pogotowiu, aby było
czym sprzedać Korza, których upow-
iektowane zabory, i zdobyć się uycia-
gaia. — Niedopuszczala ona owych
z czasem dziejących się poprow, które
pochodzą z spekulacji handlowych,

przemysłnie włożonych, których skut-
tek pomysłny zawiść od przyszłego
czasu, i długiego pobytu.

Król tenż pamiąwszy, oświecając
wraz z Nowym, ten Marbrenia syste-
mat, gdy w nim już wszystko, aż
do ostatniego punktu było widety-
dowane; zazym, potrzeba się sta-
wić, że on, i tego ministrów wie, Ma-
żwiążności, gdy idzie o odmianę
tego systemu — Trzeba tedy postę-
pować, z wielką łagodnością, i ostro-
żnością, kiedy ma być Przesy,
nakłonię do tego, aby inni pu-
rządki rzeczy, w swym Marbreniu
przyjęły, choćby też miały okazać,
że w tym znalazłyby dla siebie przyspek.
Tud tu

101
Tak to jest wielka moc zwyczajów, i
zdani nas przepiętych.

Od zawarcia uczynił aliansu
między Silesią i Prusami, nie wcale
prawowite ustowienie, iakby można
wprowadzić miernarowe handlowe
między oboma Kraicami różną
dzenia, albo ruczy, iakby można
znienić wszelkie powody donazekca
nia, które dotąd czyniła handlowcy
z Prusami Silesią. Nie trzeba
wotpic, że Król Pruski, podług
swego przyrzeczenia, zerwolinatu.
Ależycie Monarchy tak i Kazdego
innego sztaurka, niema pewney
trwałosci. Mogłoby nastąpić imy
Król, zinnemi membra mi,
i zmuszyc do dolo, Tuszowski

i dozwoli — Polska w porozumieniu
z Prusami, i z i bę dno Flago
Stabę, potrzebuie tedy zapewne
podpory — Wymuridoku, pmetoy
i ię tu Męziom nu czere nę du
Dolskiego zastajęcy, prwiekt
zawady do przyszłych handlo-
wych urzędzeń, który kiedy bę-
dzie przybyty, nie tylko obiecuje
wszelkę korzyści, ale też co-
więtż, zapewnia za ich trwałę
Niemożność na nadgro-
dzeniu Srepsom za nieuogody,
które z odmiany porządku
Harbowego powstają, ustąpić
Edawika, aby iń byto obito
traktatem

traktatem handlowym, do któ.
 regoby alianu Polcy należeli.
 i w którymby wzajemnie redni
 drugim ugody. traktatowe gwa-
 rantowali to jest. Brysom i sta-
 pienie. Selanilla, Polu ze zas pra-
 wo wyprawdzania swych pro-
 dukow przez Brasyl i porty
Selanilla, Elblag, Wroclaw.
Nie i Membela, przy opłacie
 cel muernych: a Hollandyji i ub-
 now wyprawdzania, wyprawa-
 dzania towarow, ktoreby byly
 wymienione. i wyrazone?
 Tak tylko Anglia zerwie?
 taby na gwarancya, i tak ego

• ugodnego traktatu, przez Polskę
zawartego, przeciw jakiemukolwiek
będzie mocarstwu, naty, którymś będa
ia, naturalnie interesowały wszystkie
skłuznowia Polakow, czego zdawał
się pragnąć zawoze Narod Polski.

Las rzeki Polakow — i tu powinno
bydź dobrze uwazane, i w nietylku
skłuznowia nie będać korzystac,
to Anglia będać się pewnie widziat
bydź przymuszona, w nietylku i Moskwa
w pewne związki, i przez swoy nie
zmierny handel, pomozyci języc
tego paristwa, i tute szumie, a
teraz iezcze bardziej, niż przed tym
moze bydź uwazane za ra-
turalnejs

98
103
za naturalnego, i poprzymięzionego
nie przyjaciele Polski —

Stoż to jest przeciw niezłomnego
Ministra Angielskiego de Flaces,
miedż teraz cytelny osądzi; z prze-
czytania onego, iak widka nie spra-
wiedliwosc okazuje się; i moc intrygi
Dworu Berlinskiego, z którego pod-
niety niezony Minister, odwarzył się,
przeciw wszelkiej sławności, takowey
na potmie Polskim podobowai pro-
wist, kilony otrzypane wymaga, aby
Polska, utamną, zguba, przyczynia.
Ta zabona portowego Miasta, od
dawnych lat w opiece Polski bydy,
cego, i handel Polska utrzymuiecego,

a przez usta piernie tegoż miasta aby
powiększała dochody i skarby Pru-
sji, a sobie niurzyła.

Wzię ręką aż hawy Cytelnik,
Do powiada pewnego obywatela, który
przeżył, na Proiektu nieprawie-
dy wżymyż wyrozumy, Pruso przytek
utrzymujący, a na zgubę Polak
ięcy.

Uwagi

Nad Proiektem o oddanie
Edlandu i Torunia Królowi
Pruskiemu od Ministra Angiel-
skiego podany

Autor Proiektu przez Le P. de la
tań przez miernawę ka Moskwa
iną przez

tak przez niedowierzanie Prusom,

zgotowała się o protekcję Anglii. . . .

Na to takowa odpowiedź dał się:
 Naród zwiędziony obietnicami urel-
 kiami gabinetu Berlińskiego, dekla-
 racjami podstępniemi, którym Oli-
 cności przydawoły nową wagę, zwał
 się iż taki rzekł na tonu tego mocar-
 stwa: ufności tego w nim była nieogra-
 niczona, na ten czas nie było żadnego
 niedowierzania. . . . Druż tego było
 by to najwęższym nierozumom są-
 dzić, żeby Polacy, w ten czas kiedy
 najbardziej Prusów potrzebowali,
 mieli się zwierzyć powstale, najsi-
 lley szey ich Alizantce, że im nie dowie-
 rzali.

rzali — Polacy widząc iż Anglia
się złączyła z Prusami, i iedną
rozumiejącą, zniewoliła Hollandyę,
wznieciła tę wojnę niepotrzebną i
strawną, która od czterech lat przetr-
wała tyle strasów, przywiodła Szwec-
yę do wojny fatalney, poburzyła
Niderland, i opuszcza go: rozumieć
naturalnie że im trzeba było przypu-
ścić ten dawny, do związków, które
mieli zawierać z Prusami, zwłaszcza
że ten związek z Anglią, nie mógł
im się wydawać, tylko tak nieinteres-
wany, i wspomniany, jak Pruski — Nie
spodziewali się oni tego, żeby te mocar-
stwo nazwał przerwany swojej przy-
jaźni, miało im radzić tak wielkie ofensy,
1717

Mozna przebaczyć Autorowi
 zarzuty dumne, które mi wystawia
 Anglię, i za przerzucenie two, które i cy
 naznacza między mocarstwami; ale
 kiedyś naby na fundament pewnego
 systemu sobie wiadomego, i proroczym
 duchem upewnia P. M. G., że gabinet
Londyński, który swoją wziętością
 ma uspokoić świat cały, który zapalił
 można by mu skromnie odpowiedzieć,
 iż jest bardzo wielkim podobieństwem,
 że przypadki narodopowrędzą tego za-
 myślom. . . .

Autor projektu może: że Kon-
wencya Reichenbaska, gdzie o na-
szych interesach zapomniawszy, wznie-
ciła oziębłośći Polści, ku Anglii.

Zyczenie

Zrecając on tu korzyść, z bliskości cza-
sów, w których zapadły, i konwencya
Rarchembaska, i domaganie się od Pol-
ski Edynbura i Tonina, które poprze-
rat dwór Londoniski, aby ukoloryzował
twierdzenie smieszne, i zamyślił ocy,
względem prawdziwej przyczyny tej
ozębłości — Teraz przytożymy do sta-
meo projektu Kancelii między Pol-
ską i Anglią, i okazimy jego potworność.

Polityczne oderwanie się Anglii
od Moskwy, które jest zerk pewne —
W Irlandii, w którym podług konstytucyj
gabinet monarchy, nie jest najwyższą
radą Narodów, gdzie wolonia, i przyga-
ny ludu, nie raz przymusiły parliamen-
to do oddalenia ministrów, którzy
Edwardowi

nadużywali jego dobrej wiarę, można
 uważać czynić Narodu, i tak za niepo-
 dległe, a nawet wprost przeciwne czu-
 ciom gabinetu — Dwór Rósyjski
 świadom swej gościnności, a nadto ty
 swą powściągliwością, jeszcze bardziej niż
 awanturą naturalnym, który ma
 nad Anglią, niemożącą się obejść bez
 jego handlu, dlatego poznać gabinetowi w
 Londyńskiemu, że ten dumny i wrypli-
 wy, który każdego oburza, jest nieposi-
 tym bezrozumem względem tego, bez
 którego, nie możemy się obejść —

Traktat handlowy nie był odno-
 wiony, ale Narod Angielski, choć mu-
 siał optać się względem do dla działstwa
 gabinetu Londyńskiego, niż podczas
traktatu

traktatu, iednak nie przestał han-
dlować z Moskwą. Idzie też ma tenże
sam szacunek, i tenże sam kredyt,
na który sobie swą pozycją i swemi
związkami w Kraini dawniej zasłu-
żył. Anglicy, zamiast toby mieć nie
na widzieć Moskwę, jest ich dosyć
w służbie, tak u wojska lądowego,
morskiego, iako też we wszystkich
innych usługach Imperatorowej.
Podczas ostatniej wojny Szwedzkiej,
wielu oficyerów Angielskich, dalo
dowody heroizmu, i zuchwości, które
mogły być przykładem dla patrio-
tów nągorskich. — Ze oni zaś
nie z imaginacji gabinetu, weszli
w służbę, przeto trzeba sobie wnosić,
ze Marat

Ze Narod Angielski, nie ma tey nie
stawisii ku Moskwi, ktora mu przy-
cyla.

Przywiodlo ię do szukania sposobu,
zeby pozbyć się owej podległości, w ktorej
przymuszona była zostawać Na Mono-
polium, ktore Moskwa wprowadzila, co
do roznych towarow, ktorych mary-
narstwo Angielskie potrzebuie.

Niewiem iak Auctor mogl na-
zwać monopolium, owę wolną, prwatą,
i obszerną zamianę produktow, ktw-
ra się dzieie między dwiema Narodami.

Polka wydaie wszystko, co się
w Moskwi robi.

Latwicy to wymowić, niż tego do-
kurci

Dowiedzi... Niey tego Polacy niewyprawa-
dzają żelaza, lin, iosełwańskich skor, i fu-
ter własciwych Moskwi, oleiów lnianego
i konopianego, byella, toiu, miedzi, Kłoiu,
Kianku, płocien, osobliwie zagłowych, co
wszystko należy do pierwszych potrzeb...
ale nawet sami żerziy, poczaja Kurpuie.
my z Moskwy — A choiby też ich wyprawa-
dzali cokolwiek, możemyż ich mieć tyle, iak
Moskwa, ktora rok w rok napelnia miemi,
okolo trzech tysięcy Angielskich okrętow.
Czywista rzecz, iż Anglia niemogła
by się spusić zupełnie na nasz handel,
ani by poprzestala handlu dawnego
z Moskwa — Tak iak przed podziałem
choć wywóz wszystkich produktów
Polskich

158
Polskich, był wolny przez Selandię, i Dania
Anglię, niezariechata, i na ow czas pro-
wadzić handlu z Moskwa.

Prusy, nie przeciwstaj się pewnie
tym zamiarom, gdyby się nie obawiały
zamieszania, w swoim skarbieniu
systema i. t. d. Nie trzeba mieć za złe
Monarsze, że nie chce ułożyć inney
machiny, która dotąd iakiemu sa-
memu, tak tego Narodowi, mało co
jest wiadoma. --

Malow jest takich ustanowien, kto-
reby przywrósty, tak wiele złego ludzom
iak było rozrządzenie cel, i akcyzow-
Francuzkie w Prusach, które nie tyly
narodom należącym do handlu Bal-
tyckiego, ale i samym Prusom. --

niezmiernie przyrosły szkody: leci-
cież w-falsz, iakby w Prusach, tych
szkod nieznanu, lub miarę wprzeda-
nia, względem szrotkowi, przyzwyczaj
Klucddaleniu tego złego.

Domisya wyznaczona od dworu
Pruskiego w roku. 1787. wyznana na
sicy (†) Paru de Lannoy, towady
i yarii tego podstępy pod handlem
Polskim. Jako to, że do od towarów
Polskich, zniziano do dwóch od sta, a
taxowane w sto, od sta drożey.

Narod tedy i rząd Pruski, i niwa,
z dawną przekonane, o szkodliwosci
systema swego fiskalnego, Polska
zubożona; Prusy porobawione tranzytu
ktory ie bogact, i Golanik znizczony
nie daremnie

(†) lipisme Examen du Comte Rendu au
Roi, par Mr de Lannoy

nadaremnie utyskiwały, natę ruszają
 sliwe ruzządzenie, które zrodziła gnuba
 niewiadomości zasad, i podła chciwość.
 Rząd Brwli, przyznał się przed swia-
 tem, do tych wad, a ić dnak ich nie
 poprawia. Patrzcie współ obywateli
 w kim to potożyliście waszą ufność.

Trzeba tedy potępować z łagodnością
i ostrożnością, kiedy mają być Brusy
nakłonić do tego, aby inny porządek
rzeczy, w swym starbieniu przyjęły.

Też Brusy dla głównego
 interesu swego, ruzodmieniają tego
 porządku, czyż one to uczynią dla
 interesu Polki? Lecz Gdańsk mu-
 wią bez territorium, bez dochodów,
 bez industrii, napelnione samemi
 tylko Kupcami, i ludzmi arżary

przenożaceni - Miasto, które opłaca
iż Brakom niezmierny podatek od
swey żywności, swego napoju, i wszelkiej
Konsumpcyi, mogłoby nadgrodzić sa-
m niedostatek, który by powrót w do-
chodach Bruckich, przez zmniejszenie
transytu Polskiego?

Gdańsk został niezaczęliwy
pod panowaniem Ryjpley?

Mówić to, jest natrząsać się z ru-
zumu, i ludności - Gdańsk, to nie-
gdys świetne i zaczęliwe miasto, które
z dziesięciu millionów Czerwonych Dł.
tych, które w nim cyrkulowały re-
czmie, przed Brucką inwazyą: te-
raz ledwie ich teraz ma trzy miliony,
jest zmniejszone przez meludzie i
okrytce

i okrutne systema fiskalności Pru-
 sacy. Kiedy nie możemy, mówimy do
 siebie, przywołujemy sobie Dania.
 trzeba go zniszczyć, i dokazać tego.
 Lecz Dania uciążliwy i tyraniz-
 wany, lepszy się ma jeszcze niż Krę-
 wtec, Scetyn, i wszystkie inne Pały
 Niemcy opiekunde, i które wprawa
 Rząd Pruski nad niemi panujący.
Dania przechodząc pod pan-
 wanie Pruskie, straciłby do reszty, w
 ma jeszcze. Rząd Pruski nadar-
 mnie czyniłby odmiany w swej fi-
 skalności, któr może zaręczyć Han-
 dom handlującym, że się nie trafi
 iakoi nowy Launcy, który znówu
 wszystko przewruci. To to można u-
 ga przywieźć do Anglii, czy się byta

interesowała, choć za późno, zawo-
łania Główna przy podziale Krai.
Powinnoby zadziwiać, że tu Anglia
teraz odmienia politykę swoją: gdyby
nie było wiadome, iak częstości ambi-
cya gabinetów, zwykła poświęca in-
teresa narodów, swym tajemnym
zamiarom.

Nie dla tego tedy zadają Głowi-
nia, żeby mieć nadgrodzę za opiarę.
Ktore chcą uczynić dla nas, ale tylko
żeby go mieć raz — Gdyby dwór Brucki
chciał odmienić, swe fatalne system,
iaby to był dawno uczynił — Jest to
absurdum powiedzieć nam, że zrobi-
ła naszego upodobania to, czego
nie zrobił, dla swego własnego pożytku.
Mówię więcej: dowiedzą ocywiście
tena

temu dworowi, iż jest interesem jego skarbu, aby Idarisk był wolnym —

Leż on go chce mieć, bo to miasto zgo.

One jest do jego polityki, bo wiąże mocno jego posiadanie, bo zwycięża ostatecznie tę niezgodliwą Polakę z litewy strat uformowała się, prawie cała monarchia Pruska — Lizawem, rzeczony pewnie

do Polakow, iak teraz moją do Idarisk.

Szczanow. — Węzła wolności, czyni was ubogimi, i nieszczęśliwymi, schyła się pod iarchmu, a bramy szczęśliwości otworzą się dla was.

Arząd Pruski zna to dobrze, że do tyranii pod Fordnem i nad Far — Wujszem jest nie pewne, przewiduje, że tyrańc okoliczności politycznych

mogą uwolnić Polskę od tych przeszkód
upolityczających. Chciałby je tedy
utwierdzić przez popełnyą Polanią.
Wszystko wam teraz obiecają Polacy:
władom w tenże sam dwór obiecywał
wtrakatach 1775, ale nie takowo i tak
zausze dotrzymywali. Słych obiernic
Piedy Polanią raz dostanie się w ręce
Pruskie, ktoż go potrafi odebrać,
i jeżeli Prusy nie dotrzymają danego
słowa?

Lez Anglia będzie gwarant.
towała i. t. d. — Zeby to miało swój
skutek, trzeba żeby Prusy pozwoliły
aby w każdej Komorze Pruskiej, znay-
dowawszy Komisarz Angielski. Po-
niko ma nie tajno, i tak zroczy, jak
niko może uwadzić handel, choi nie
powinno

niepowiększy na pozor wytworów.
nego ruz cła i podatku - Nie jest ze
to chimera? a jednak smieją w
tym tudzić Holacy?

„Lez niź niemaż swiętzego
dla Anglii, iż podobne obowiązki,
niź drugiego, iakiey handel, wieńdłow
Nootła. Lund i. t. d.

Bydz miie, iż Anglia w podob-
nym przypadku mogłaby się porwać
do broni przeciw Francji, i Hiszpanii,
które ma z dawna, za swe niebezpie-
czne rywalki - Ale nie jest to dzie-
ciństwem twierdzić, żeż Anglia d-
wazy, na wojnę o handel Polski, któ-
ry iż mało interesuje przeciw Prusom
które nałgodz ię teraz naturalnym
iey aliantem^a. - Co za proporcjona-
lądzie, sę Angielskich i Pruskich?

nad sobą najwyzszosi Repłcey, która
 zawsze było wierne, w duchu umin
 surych obowiązków ku Polsce.
 Repłca była by więc nieprawnie
 gdyby mu uchyliła swej opieki

Dnia 20 Października 1789 r.

Zamieszanie w Brabancji po-
 wtome ogłoszone przez Manifest
 przeciwko Józefowi II Cesarzowi
 Rzymskiemu, wsparte porwa-
 niernicy do broni.

Wczaję Sejmu r. t. 1789 w Drog
 Stany Zgromadzone, patrzebę wy-
 stania Posłów Extraordinary-
 nych do dworów Cudzoziem-
 skich, dla zjednania utychie
 Konfederacyi dawney, iabw
 Repłcey

od dawnych wrozkow zawrze po.
wazaney, nominowani byli w
Krola Imgi następujacy:

Do Porty Otomańskiej

SW. Hrabia Potocki Starosta
Szczecini Posel z w. Podd. Litwo
i natencze Sejm Obrany.

Do Petersburga

SW. Hrabia Szerem Potocki
Generał artylleryi Kowny Posel
z Prucka i Włki

Do Szwecyi

SW. Hrabia Potocki Starosta
Tomacki Posel z w.

Do Danii

SW. Adam Rzewuski Komisarz
Kawaleryi Narodowey P.B.

Do Hollandyi

Do Hollandyi

W Michal Oginski Miecznik
W X L Litt Pos.

Do Berlina

W Stanisze Czartoryski Szolnitu
W X Litt Po: Wotym.
W krotke pomin now to pit 90 Sta.
Witaw Trze Sablonowski Generat
Major Wotym W X Litt Po. Wotym.

Do Saxonii

W Kepomocen Abrahamata Chowski
Starosta Opoczynski.

Do Franzyi.

Szczesny Oraczewski Poet extra
ordynaryjny i Pelnomocny.

Do Anglii.

w Rzymie.

Tadeusz Morski Poet obradynski

Przesłano, po wyżej Notę od Mi-
nistra Szwedzkiego, okazującą przy-
chylnosi do Narodu Polskiego.
i gdzie byde godną tu umieszczenia.

Nota
Posta Szwedzkiego Sta-
nom na Sejm zgrmadow-
nym i t. d.

Podana.

Należy podpisanym Minister rezy-
dujący Szwedzki, przestawszy do
dworu swego Noty, które sobie miał
komunikowane 17 listopada,
został upoważnionym, do wyświe-
dzenia Najjaśniejszemu Królowi Swojemu i Pre-
zydentym Stanom Konfederowu-
nym, iż Król Powiego, do brat
rendował

Libo bieg obywatelsi bardzo wa-
żnych, w Francyi d. R. 1787. rozpoczętych,
tyczących się, wielkiej odmiany, rząd
tego ogromnego Państwa, gacien iest przy-
taczania wódn. szczegółów osobliwych, w
tymże czasie zdziałanych, a toliż waż-
ię, daleko więksi pracy, i obczerności to
mów. pisania otychże, tu tylko mieliby
przedsięwzięciem przytoczai wiadomości,
wskotkim namowieniu otychże —

Rozpoczęto się Zgromadzenie Nar-
dowe w R. 1787. przed samego Króla pa-
nującego Ludwika XVI. zwołane całego
Państwa i wszystkich Prowinji. Było ce-
lem tego Monarchy Dobrego, ażeby skarb
zmniejszony i zadłużony, do stanu Dobrego
przyprowadzić, ustalić praw nowych
wiel, i co tylko byłoby potrzebnego dla
poprawienia rządu tego Państwa.
Kongresy w Europie z dawnego
to nabył

116
natymże zgromadzeniu raz raz usse
prawem przepisai i włożeniem nowej
Konstytucyi, podał.

Zamyśl ten Horda Francuzkiego
był arcy chwalebny, lecz dostroi tego
monarchy, od ludu milionowego, i ca-
łego Narodu dwu tydzień urzędzen
nie, szającego się, był złe nadużyty -
Omniam niezłizone, i nicotny, łone,
zdrotnosi i pospolitwa wszędzie po
Prowincyach popetoriane, w samym
Paryżu, w miysu odprawniującego
się Zgromadzenia Narodowego, dzie-
jące się różne gwolty, dorysi i obizemio
wyrazone, w ~~wszystkich~~ publicznych do-
mieniach, prętu tu opuszczam -

Aże w czasie tym sam /~~coś~~ /~~scenie~~
pracował, i tak był z Narodem, w
wszelkich zpożytkiem dla niego

okolicznościach: niemamy dowodu i do-
tey prawdy starania się tego Mo-
narchy o dobro Narodu, i prawi-
nie skarbów duchochow, ^{oficjy} wyrażę o to-
sownie do tego zamiaru, skazano
przychylni tegoz króla. Na Pom-
stua swego.

Dnia 22. Wieszniu 1789. R.
Do wie dzwanaj się Izromadnie
Narodowe o rezolucji króla. Wskazy-
zamiarę niedostatek, i wcielko, nad
Kosci pienie dny gotowych cyrkular-
nych, postanowił wszystkie statowe so-
bra swie, poslal do Mennicy, na bicie
z nich pienie dny, o dzwalości i edwo-
myślone, iż nie przystoi, a żeby się król
tym sposobem, pozbowił własności
swzey. Postano zotym przydzia-
cego do Monarchy, proszacego ażeby
tey oficy

tey ofiary nieczynił, oraz zapewnia-
 iąc, iż Zgromadzenie starai się będzie
 o przywrócenie cyrkulacji gota wazny.
 Przyjeżdżący wtasowić do Berlina przybył,
 gdy królowa była w pakowaniu sreber
 do mennicy, i Monarcha mu odpo-
 wiedział: = Klucy iestem bardzo

- 1) na te sentymenta Narodowego Zgro-
- 1) madzenia, przez Włpina, ażeby Zgr.
- 1) madzeniu, o tym uczuciu moim
- 1) doniósł. Wszakże stawam przy
- 1) mojej rezolucyi, ktora, radkoj pienia
- 1) czy gotowych, mnie dyktowała, i ani
- 1) Krolowa, ani ja, nie zakladamy zego-
- 1) wego szacunku, na tey ofierze

Te srebra oddane Krolowskiemu Do-
 mennicy dla Narodu do dzial Millionow
 liwow wyniosło i krol potym samog

na swoim stole Achorditaz.

Dnia 10. Marca Grudnia
1789 R^o są do Sław podane Kon-
stytucye Nobilitacyjne Osob
wyszkowych.

Skłoniwszy się do prozb Undwowych
Postow Ziemijskich, za osobami wstępując
w wyszkun naszym zostajemy: My
Krol wraz z Stanami Konfederu-
wanemi:

Jana Gislera Krtki: abalab: Mor. Kor.

Marina Gislera Krtki: w Reg. Austryjskiego

Jana Fryderyka Kapitana Suwar: Pers. Kor.

Fryderyka Kaulbena Kupca: Suwar. Kon. Kom.

i inne Osoby Wyszkowe i a k^oz

cywilne w tych konstytucyji
wypazone

Wmierzaj w zesety m. po Dlugich p^ome-
ciwnych sporach, na Igrzmadzeniu Na-
rodowym Januarzim, Dnia 21 przyszlo
Dokladku

ci trzy Stary Duchoway, Szlachodá
 i Mięyski wieden potoczyły się Cwałkie
 radosi tak w Wersalu, z chrześkami: Vivat
Krol, Vivat Krolowa, i iluminacyą przez dui
 trzy, jako też i w Sobozia zaliczają się
 Lecz wkrótce po oddaleniu się z kraju
Ministra de Necker, wskazywana mi-
 liya Mięyska do botyicy z samey
 miodziety w trwona wywołany, coraz
 potym powiększona była, i w ten czas
 wzięty Parizem, Kobandy Zielone Zbiaty
 przypieci sobie.

Dnia 14 Wielka liczba roye Milicyi
Narodowej attakowal fortec Bastylia
 i onyże dobytay zyspetnie Zburzyla.
Marzgraft de Fayette ogłoszony Pułkowni
Kierm Generalnym Milicyi Mięyskiej Pa
ryskiej. Ony li dlug trwały Vivat
Narod. Vivat Wólność.

Krol waszadomiony o tych pospolszczeniach
 i napisał list do PP Neckera aż aby musyt
się wrócić do krainy, da uspolonienia Obywateli
do nurzo przynięz zornych Salu W Necker
na talowe obronę z Krola i Narodu, dnia 29
powrócił do Wersalu a potym do Pariz audalicy

Dokład wiechtat przy asystencyi Muey
Muey miliuyi. Na Ratuszu od catego
Zgromadzenia Narodowego mile byl przy
Salowu dyktowni w dalizym czasie

potym nasto pily: niektore osobliwie wypra
sone bydy po nioy zacyuly. Tu tyllko dla
dokladniejszego uwiadomienia porztku
Reunduyi Francuzow, woy w Somyzu
stalo, za przybyciem króla do miasta tegoz
w krotkosci opisze:

Przyjecha woy Król do bramy, za
stal zam Kryms Municipalne znowym
Prezydentem W. Bailly, ze woyzdawmi
Deputowanemi miasta W. Bailly oddonq
Inkwizic na tary zloty Kluse miasta
Lanzia szel do niego: Tez same woz
Kluse, Kluse oddano niegdys Henry
Kowill. Onwoy lud niegdys zobit
pod bit; tu dnd odcy skat króla wego
Król poroprrowadzony od Deputowanych
piechote do Ratusza, ulice woyzdaw
woydzem byly osadzone. Za przybyciem
króla

114
119
Krola, okrzyki wielkie: Wivat Narod!

Wiwat Wolnosci! - Byl zarwad na tronie

J.P. Moreau Prezydent Elektorat w swoy
i, mowic wyrazil: Ze monarcha do dnia
4 dzisiejszego, winien byl swa Korone, wro-
4 dzien swemu, ale dzien winien ja Cnu-
4 tom swoim. Na w Krol Fry depandencjal:
Ze redyma wstchec tego uszczelnia Narod; ob-
cure, tych tylko braci sa Ministrow, ktorych
omu Narod ukaze -

Tego dnia, gdy Krol porochat do Pa-
ryza bardzo wiele osob z Wersalu wyjechalo
miedzy ktoremi Baron de Brezeuil, Mar-
szalk de Broglis: de Barentin i trzyniu
prezesa: Kiaze de Polignac z zony swoj-
Kiaze de Guiche: Margraf de Vaudreuil:
Baron de Bezzenval - Brat Krolewski
Hrabia d'Artois za granic z dwomary-
namu - Papiery inwalidone w Basog
wiele obliczenosci obciazily, ale petytn
zlosc i miedawni ludzka, dla dohazania
valowigo

iałkowego swego nieprzyjaznego zamysłu,
umieli zmyślić różne piśma, i udać, że te
w Baszylki były znalezione.

Nowy Cesarz Turcji, przedsięwzię-
jąc dalszą wojnę z Rosją, po odebra-
niu i zdobyciu Cezakowa znacznej for-
tecy Turckiej, iako Najwyższy Kalif
zachęcając swy lud do wojny, nadał
wszystkim wewnątrzym, odpuszczenie
grzechow Musulmanom, w Wielki
Mufty w następującym liście słyn-
nym ogłosił.

List Okólny
Wielkiego Muftego
do wszystkich wernych Musul-
manow

Niemasz, iak tylko Bóg i Mahomet
Mocna prawica obracająca niebiosa,
i tego

Nr.

(Ciąg dalszy poprzednich)

Rekopis papierowy 175 mm na 100 mm (jako) jedna (ta sama
obok której pojawiają się nieliczne poprawki i dopiski: np. z marginesu k. 32, 43
co poprzedni) z końca XVIII w. na ^{złoty}rodzajach papieru, do

z odwróconymi stronami i wzdłuż, dający się z powodzeniem
którym przybrał inny kształt i
tego formatu w Kopisach ~~z~~ w formie innej od oryginalnej. Papier przekł.
wzrostek, siwiejący z m. w. i
na początku z napisem: ~~tracającym~~ mark. "BABALITZ" ~~z~~

Łaciem. Na drugiej stronie rytmicznie wybrzmiały jedynego
ośta i koronie z krzyżem z jabłkiem i mieczem w tarczy,
Kulb 131; 14 R niezapisany z przyciętym, pociętym
z miarki karton.

Zawiera: "Zbior Historji Polskiej Za panowania Stanisława
za Augusta Króla. od R^{ku} 1786 do 1789 przez Urz. [do-
dne później] Wojciecha Wieladko. Dla wiadomości po-
tomnym czasem zostawiony. Tom Spusty."

K. 2 "Historji Polskiej za Stanisława Augusta Króla rok 1786"
Z wiadomości krajowych wyrażeniem ~~Autokratowi~~
~~z~~ przez dwi osoby Trybunału Koronnego z Piotrkowa i
Rady Niewdajacej, pierwszą raz się zbierajacej, was
notada, że Sejm ordynaryjny z spokojn się odbył.

i tego, który daje światło Krzyżowi,
dla oświecenia ciemności, i dla tryumfu
Prawowiernych, oderwała od tronu zmar-
tego Cesarza Abdul-Hamid, tak, iak
odrywają latowil od drzewa, gdy Krzy-
żo rośnie i zaczyna — Tak najwyższego
prawica, wyrosła i postanowiła dziś
nad naszymi Sądami, i jednego mło-
dego, ale wspaniałego i pełnego ognia
monarchę, który stanie się mieczem, obelg
wszystkich mścącym się Wybranemu
od Boga ludowi zadanych:

Wiele do tych czas straty ponieśliśmy
bo ministrowie nasi, dygnacyowani
byli od wielkiego Bronha — Ale to nasze
niebezpieczeństwo minie iak sen, jeśli powrócicie
do dawnego waszego instwa, niechętnie
się mieczom, ognia nie w ciernych.

Których iak szkło skrusicie—

Wszystko od was zależy, jeżeli pod
czas tej wojny, przy życiu zostaniecie:
honor, bogactwa, i imię wasze, będą zna-
czne, i chwalebne. Jeżeli zaś życie utraci-
cie za honor Mahometa, i Cesara
Selima, czekać was naturnym świ-
cie, najstudsze roskoszy, i nayszyce-
mnieysze pułkowni: a aniołowie Ma-
chometa, zaprowadzą was do źródła
tychże wszystkich roskoszy, na owych
gorach, i kwiecistych dolinach zgote-
wanych— Stawcie się między przeciwno-
mućzom... Puszczaycie się przez morza—
Wyrzucaycie z rąk niewiernych to
wszystko, co nam zabrali... Już ten
umarł, który gorliwość naszą zaimpe-
nas ożywiaiący, był przeciwny: ten
żad iuż ten panuje, który was weypnie
bezbożalni

bez boiazni, i ktory przypasal iuz sa-
ble dla obrony Ottomanow, i dla chwan-
ty religii Prawowidnych — Niema-
ial tylko Bog, i Machomet —

Itoiony z urzędu swego wielki
Wezyr przeszly, co tylko zarządzeniem
Cesarza Turckiego nowego Selima
do Carogrodu przybył, zaraz był aresto-
wany, a w kilka dni, ścisły został.
Stowę jego na publiczne widowisko
wag stawiono, z tym napisem: Sto-
los zachowany dla zdrajcow swajego
monarchy. Potym cały majątek tegoż
był skonfiskowany.

Dnia 25 Sierpnia w dzień Świę-
tego Króla Francuskiego, w Paryżu
Książca, i Książne Damy i Urzędnicy Dworu
złożyli powinszowanie Królowi. — Potym
Prezydent

Prezydent Zgromadzenia Narodowe-
go, z Deputowanemi, na audyencji u Kró-
la takowa miał mówę:

Kajiasn: Królu!

„ Monarcha, Ludwik S. którego szacowne
„ i mię W. K. M. nosisz, był przyiacielem ludu
„ swego — Tak W. K. M. tak i on żądał Fran-
„ cuzkiej wolności, przez prawa, czyniące
„ honor dzieciom naszym, ale nie mógł
„ byc Restauratorem wolności namienio-
„ nej — Chwała ta W. K. M. była zacho-
„ wana, i dane prawo nie przetyte do wzię-
„ ciności, i uprzejmego Francuzów po-
„ wataria. Tym sposobem, na cawsze
„ s kwiatzone będa, i miora Krolow
„ dwoch, którzy wiekarni wprawdzie
„ od siebie

„ Od siebie oddaleni, z blizną, się jednak
 „ przez cyny najwyższe podzię
 „ ku dobru ludu swego.

„ Najjaśnie Królu! Zgro madzenie
 „ Narodowe, dożyte swe czynności na
 „ Kilkim minut, dla dopełnienia obowiązku
 „ sobie szacownego: albo raczej Zgrom
 „ czenie nie oddala się od swego powołania:
 „ mówiąc bo wtem do swego Króla o miłości
 „ i wierności Francuzów, trudniemy się
 „ w samej rzeczy, interesem Narodu, i do
 „ pełniamy jedney z najwyższych
 „ chęci wszystkich obywateli Francuzów &

Dnia 24 Lipca H. Margraf Luthe
sini Posel Extraordinaryny Króla
 Pruskiego, imieniem Monarchy swego
 ofiarował Królowi Imy Medal Stoty

a W. Matachu w królew. Marzathou
Seymowemu i Konfed. Kur. cudziez Liq.
Łęcu i mię. Sapieha Mar. Konf. W. X. Litt.
medale srebrne, bite w Berlinie, z okazji
urodzin teraźniejszego Seymu Polskiego,
Na jednej stronie tego medalu, z nay-
dłuższym geniusz Polski, zdobytym w
ręku młodziem, przy chorągwiach tor.
czach i innym znakach woy. skowych, z
tym na wierzchu napisem: Proprio
Marte tuta: virtute duxto exercitu -
M. D. C. C. LXXXIII Druga strona me-
dalu, wyraża posąg Aycerki, Króla
Jana Sobieńskiego roku przesłego
w Lazienkach postawiony, z podpi.
łami tamże znaydujące się
Na wierzchu tego medalu, napi-
sano: Præca virtute felix, an apo.
Due: Concordia Comitum Con.
svultorum M. D. C. C. LXXXVIII

Dnia 28 Snu 1711

Dnia 26 Grudnia 1789 Do Ry-
 mu przyzły z Putnowey Ameryki
 radosne wiadomości do Kościoła, wzglę-
 dem szerzącej się Wiary S. Katołickiey
 w owey Nowey Repłicy, z trzynastu
 Prowincyi stojoney, i pod przyden-
 cyy Staunego wicekróla, i polityker
 Generata Washington zostanęcy.
 Nowa ta Repłta Amerykanzka,
 nie tylko zupełną wolność dawa Re-
 ligii Katołickiey, ale też do wszyst-
 ki urzędow przypusuta Katołikom
 oprócz dwóch z tych 13 Prowincyi
 które do urzędow tychże Katołikom
 przypusuta i wszędzie niechaj, lubo
 wolności zupełnej ich religii pro-
 zwaluta,

Jely

Balza Kopia Listu
z Stoneryli, o pracy i wpro-
wudzeniu Religii. Kato-
lickiej, przez Ad Misyjo-
narow Jezuitow.

1789. R^u

Gdy wolne i obszernie otwrytosy
pole, do prawowania w wierny
Chrystusowey, Ktoto wiecznego
zbawienia dla ludzkich, i Ktoto
oswiecenia, w potrzebnych do zycia
nawet do czesnego naukach, zora-
lezi sie gorliwi Misyjonarze Je-
zuita, a naywzeczy z Anglii, ktorych
nie wygasta do tych czas, wu sba-
zenciu bliżnim gorliwosci, po mowia-
ta tam znacznie liczba, nie tylko
Katolicki

Katolików, ale i nowych Misyj; i
 Koź wiedney nawet, zowych Provin-
 cji: to jest Bostoni i Kury; gdzie
 Katolików nie przypuszczają i rzecze
 do wszystkich urzędów, Misyj, i e-
 dnak przypuszczono, i nowy tamże
 fundusz, usygniono.

Rosnąca w dzień liczba Katolików,
 potrzebowała uszycy Kapitanów; do uszyc-
 cenia zaś na Kapitanstwo, żadnego
 tam i rzecze nie mieli biskupa. Tym
 Katołicy tamczni, ich Misyjonarzy
 i mogli między sobą obrac, i jednego
 za biskupa swego i Pastera.

Dat nato pozwolenie Oyciel.
 i rzecze R^u przeszłego 17^g Dnia 17
 Lipsca, Kto regdy doszło do Rypłty,
 Amerykanicki, zebrali się w
 tym R^u 1789 w miastu w M^u.

tameczni Misyjonarze, w liczbie
26 na elekcyę i wstąpi 24 obrany w.
stat biskupem J. Jan Carolli, dawny
Angielak Siżuita. Mieysce rozyceni-
cyonalne dla nowego biskupa, nazna-
czonw w Prowincyi, Marylandyi, w
mieście Baltimori, od ktorego mia-
sta, nazwany biskupem Baltymor-
skim; a tu ztey przyczyny, że przy-
sprowadzeniu z Europy, w tamte
kracie, nowych niegdoy kolonii, znay-
dujący się w nich katolicy, naywspęcy
Irlandczykowie, Niemcy, Anglicy,
szkocyc, w tym nayprzed mie-
ście Baltymorze, obzgodli religii
swiecy sprawowali.

Akt teny etakiy. Biskupem.
Dnia 8 Maja 1789 R. d. u. w. a. n. e.
w. t. m. e. y. e.

w Ameryce, przyzły do Rzymu na
 początku sierpnia - I lubo wiadome
 dawno owe, względem Zgromadzenia
 niegdy Jezuitów, polityczne przy-
 czyny, zdawały się, niektórym byina
 przeszkodzić, atoli Oyciowi, bez żadney
 trudności, te Misyjonarzy Amerykań-
 skich przystane alda potwierdził,
 i Bullę potrzebną do wyrzgu białupa
 postawił.

Okoliczności
 względem Jezuitów Misyjo-
 narzów w Azji i do-
 wozne.

Tak dżiny ludnie kraj niedaloko
 Soi leżący spustoszyli, nąduigając
 tam Misyja. Eucitoie, zruynowaną

Zatym Przełożony nad tą misją, Ex
Terij Monenti, rzegeły z Sycylijskiej
prowinicy i Terwita, udał się z Misyonar-
zami swoimi, do Madrag, nay bogat-
szego Anglikiu miasta w Indyach;
gdzie od tamiecznego gubernatora An-
glika (lubo Dysydenta) nie tylko
miał być przyjęty, i we wszystko opar-
tzony, ale tenże gubernator, nadał
mu na nowy fundusz, niektóre bliżkie
tego miasta włości, na których wyro-
bienie, tudzież na postawienie także
Kościła, i domu Misyonarskiego
znowe wyliczył pieniądze.

Taki, samych nawet Dysy-
denta w Angielskich uzgląd i zawi-
nek, ku ostatkom rozproszonego Zakonu
Terwiskiego

124
Jezuitkiego, zadawil tu wszystkich;
lubo wszystkim tez uczonym ludzom
wiadomo dobrze, co o Jezuitach, da-
wno iuz w swych mądrych księgach
napisot iden, z najslawniejszych wie.
Kuzwego Angielskich literatur,
Franciszek Bakion Handler Angiel-
ski, chociaż Dysydent, oto jest pre-
tlomaczenie z Lacińskiego, nastę-
pujące: De Augmento Scientie
lib. 1. p. tit - p. 26 - lib. 7. p. 183.

- " Najzacnięszą cześć doznane.
- " go od wiekow wierzenia w naukach,
- " odzyskaty nieiako, i wprowadzily do
- " siebie Kolegia Jezuitow, na których
- " gdy patrzę dowi prosi, i pomyslnosci,
- " tak w wydoskonaleniu nauki, iako
- " tak w upaianiu dobrych obyczajow.

„przychodzi mi na myśl to, co Scye.
„Tylaus do Fornabaza mówi:
„Gdy taki jesteś, czemu u nas nie ie.
„stos? — Łgromadzenie to Jezuickie
„nową szkołą partai, iak naysusze.
„wszym usitowaniem przyniosło; bo
„dayby ten rodzaj, wszystkie Narody,
„anaybardziey Anglia, u siobienian
„Patrzmy na Jezuitow, ktory cz.
„scia przez własną piłowość, cejsia też
„przez emulacyę z adwersarzami, dział.
„nie w naukach wiayliwicy; Jak wiele
„oni pomocy ist w polizreporzeniu
„i irnocnieniu Stolicy Rzymskiej
„przyniesli! — Co się tyce sposobu
„szkolnego uczenia, ktotka ist odpo.
„wiedzi — Poradzi się szkol Jezuickich —
Cokolwiek

129
" Cokolwiek albowtem do użyteczności
" należy, niż nad te szkoly niemaż lepszego.

Bardziej tu jeszcze radziwiła
Książka, w Niemczech, od rednego także
uczynego Dystrydenta, niż dawnowydana,
w której najdużo się te wyraży:

- " Nielad wewnętrzny, który wysyłać teraz
- " Prowny, w Europie tamżia ciższy, parą.
- " teli swoy wziął od rozproszenia Zakonu Je-
- " zuitow - Polki Szwajcy byli, poty & dwory Pa-
- " niższych lepiej się rządzą, i wychowawani
- " wyższej i niższej kondycji obywateli
- " bardzo dobrze było odmyślono - Terainy.
- " że wychowanie i nauki, do tego redynie
- " zmierzają, żeby rzucić z siebie wszelkie
- " iazmo postawienia ku zwierzchno-
- " ści -

Przytym przypominają tu sobie,
w czasie perydyane dzienniki
ogła.

ogłoszoty: iż gdy Lakon Jezuitki nie-
zono i we Francyi. Dawid Dysydencki
w mieście Strazburgu, na publiczney
nauce, zalecał swym modlić się, za-
chowanie tegoż zakonu, mówiąc: Prawda
że Jezuici, są nasi przeciwnicy, ale są
niecy, i najmocniejsi obrońcy, Wiary
Chrześcijańskiej, w powszechności
Za ich zwróceniem, nie tylko Religia
Katolicka, ale i nasza, to jest cała wi-
ra chrześcijańska, od deistycznych bez-
wiernych Libertynow uszczona bę-
dzie, a przewrotne obyczaje, tak po-
przerwaney i obaloney tamże, wszyst-
kie krainie zaleca.

To też dodać należy, że pomienieni
z oratkiow. rozproszonego Lakonu Je-
zuitkiego, Misyjonarze Amerykańscy
wypisalią swą troskliwość i względem
dalzego utrzymania, sposobem swym
doświadczonym, tych Misyji, gdy
teraz teraz

terażnięysi Mijionarze wymra, a
 nowi przy rozproszenu. wego danne
 go Zakonu, następowai nie mogą —
 Myślą w prawdzie i żądaią, powteli
 Kraich wskrzeszenia tego Zakonu,
 wterażnięyszych nader iuz rozwiązłych
 czasach, a to dla utrzymania religii,
 obyczaiow, i gruntownych nauk

W samey Francyi zaś, stawny
 na terażnięyszym Sejmie Mowca,
Frabia de Mirabeau, w wydrukowa-
 ney tegorokku w Paryżu Książce (Essai
sur la secte des Illumines. Chap. III. à

Paris 1789) cały obszerny artykuł
 na wtey materji, gdzie, ludo wniekto-
 rych rzeczach, przeciwku Jezuickiemu
 niegdę Zakonowi uprzedzomy, ma te ić.
 © Dnak między innemi, następujące
 wyrazi: = Zakon Jezuicki, był to
 powszechny i nieprzebrany magazyn

we wszystkich naukach, profesorów, wy-
rownych Kuznodzieiów, gorliwych
Misyonarzów, biegłych nawet w cnotli-
wej polityce, dla panujących dworów,
Sporowiadników, i Teologów — Miali oni
i bogate fundusze, ale u nich od naj-
niższego do najwyższego, iednakowe
odzienie, iednakowe iedzenie, i iedna-
kowe dyto mieszkanie... Wszyscy
od zakonu swego mając, osobitemi
bogactwy gardzili, i złoto, za podły
metal mieli: a do wszystkich duchow-
nych godności, drugę sobie dobro-
wolnie, pod przyręga nawet na zawzię-
cie zamykali — Od tych dworów chciwością
i bogactw, i honorów, wdni będąc, całą
swę stawę zakładali, na doskonałym
swych iakieżkolwiek urzędów dopet-
nianiu — Rownoż u nich miał zastugę
stawny

„stawny iak Lachaise, na dworze Krola
 „Francuzkiego, lub Lavennin, na dworze
 „nie Chińskiego cesarza, iak Bugeant
 „i Porée, na szkolnych katedrach,
 „lub też ich Misyonarze, między Dzi-
 „kimi Narodami, w Indyach pracu-
 „jący: uważano albowiem u nich,
 „iaku kto wzgd, prawuie, ale iak do-
 „brego sprawuie.

Przytożności i niezawsi obywatow,
 nie kłata się u nich wypadniemia w
 wolnięsze krotki, ani bywały między
 nimi kłotnie i owe procepa prawne,
 wydające na iaw rozmaite gorzkie
 nieprzyzwoitości.

Rząd był u nich monarchiczny:
 postuszeństwo iak najdoskonalsze:
 związek między sobą, iak najszley-
 szy: przywiązanie do swego kalendaru

i dbanie o sławę i jego niewypowie-
dziane...

Byli to gorliwi obrońcy wiary,
gotowi dla niej leżeć od jednego kon-
ca świata, aż do drugiego. - Napędza-
li razem, Katedry, amfony, biblioteki,
Akademie - Robili dla biskupów li-
sty Laeterekie: Dla Prezydentów,
Mary: Dla adwokatów generalnych
Rekwizytorya: Dla Ministrów,
Ekstrakty: Stowem mówiąc, Za-
kon ten, była to: powszechna Mu-
nufaktura....

Tego wryszkiego gruntu wny
fundament zakładali oni, w swym
zaraz Nourycarce, trwającym przez
lat dwa: przez który czas cały, w sta-
nocy tylko curryli i relegie, ta
nięci

łamiąc i przywracając swą naturę
do wszystkich Cnot, a mianowicie do
ślepego posłuszeństwa, w tym wszyst-
kim, co tylko nie jest z grzechem złoczone.

Zadawano im, iż dążyli, ad
Imperium Universale, czyli, do
powierzchnego panowania: i poniechali
prawdę insowidną, ale nie w tym sen-
sie, atoby oni chcieli trony wyracać,
lecz, że się zawsze uślnie starali,
atoby między nami, i między innymi ich
Zgromadzeniami, mieli w gorliwosci,
i w naukach pierwszeństwo: przeto
też, wielu zazdrośnych mieli, i me-
uili sobie nieprzyjaści...

Parlamenta nasze Franuskie
(Etat iux Demu dwadzieścia kółka)
zburzyły rozproszyły, ten Latoni
lecz

lecz przez to, w całym naszym Pań-
stwie, tak wielka zrobi się dziura,
ktorey niżym do tych czas napel-
nić niemożę, i która, od pokolenia,
do pokolenia, coraz bardziej i więcej
będzie się rozdzierata i szerzyta &c.
Non agnoscitur bonum, nisi
amissum. W ten czas najlepszy
dobro poznamy, kiedy już utra-
cimy.

Dotąd jest opisanie odczyny
z Ameryki, od znajdujących się
tamże Jezuítow Misyjonarzy,
i z Azji.

Stuzmo tutaj przytączyć mu-
żę stosownie do tej materji
Zakonu Jezuítow przez Papięta
Panganellego Klementia XIV
w Rzymie 1773

w roku 1773 Skasowanych, ofiarę
Ex Jezuitów Polich, w czasie wielkiego
sejmiku Stanom Izgromadzonym
podług następnicy.

Ofiara Ex Jezuitów
Zwrotnych swych Osob, dla
Rzeczypospolitey
Uczyniona.

Religioni, et bonis artibus.

Ponieważ Naród nasz Polski (Bo-
gu, i dzisiejszym Skonfederowanym
Stanom dziękuję) do tak świętego
stanu przychodzący, między walne-
mi i ważnemi dla dobra państwa
nieczarni i to też w publicznych Tru-
ciach

drukowanych piśmiech umieszcili:
Cypli Krzy, i wojewodstwa nie żyją
sobie, zety Rzępta stawitany do Szymu
o powrocie Zakonu Jezuitkiego
do edukacyi tak potrzebney, w tym
własnie w ruz pniącym się wieku?

Przeto żyjące jeszcze w znaczney liczbie
osoby niegdy Jezuitkie, do dawnego
swego powołania, i do dawnych Cy.
czynnie swojej uslugy, statecznie od tylu
lat testujące, z szczerą swą ochotą, od-
zywają się: a zdawna już (na rozkaz
Rzymskiego Breve, i naszego Szymu
Delegacyjnego) oddawszy wszystkie
swe dobra, wszystkie summy, wszystkie
swe księgi, i własne nawet do my,
nadaż tenia to na ofiarę, dla miłcy
swy Cywilny

swey Czczyzny, co im iedyne tylko
pozostalo, to iest własne swe osoby.

Gdy w R^o 1773 podczaw Seymu
Delegacyinego, naderzto Papierze
Breve, Kustynie Zakon Jezuicki,
zaraz Jezuici, w Nawznych Kraiach
zostajacy, chcąc utrzymać się, tak
przy swoim powołaniu, iako i przy
sweych dawnych, więcej niż od 200 lat
okolo zaszczebiania w mlodziezy, oby-
czajow i nauk pilnie tozonych pra-
cach, dobru wolno sami, przez usta
Rektora, pod owczas Jezuickiego
Kollegium Warszawskiego (ktory
zycie cesnie do tych czas w Warszawie)
oddawali wszystkie swe dobra, wszystkie
summy, i caly zgola swoy majątek,
aby tylko pomienione Breve, nie było
w

w Polsce, do skutku przyprowadzone,
przesłany, na samych tylko iakich
Kolonel Na siebie pensjach, a w
rezultacie pensye nienależące, a spu-
szczone na Boską Opactwość,
i na łaskawą względności Obywate-
low, zwłazcza tych, których młode-
mu potomstwu, usługi są wszelko.
Łach, aże szczęśliwie posunęci zwykli:
na tej albowiem Boskiej Opactwo-
ści, i na obywatelów względności,
i dawni pierwsiich oyców: lubo
zagranicznymi i nieznanymi. I nie
zawiedliż, gdy bez żadnego ma-
jątku przybywszy do Polski, we
wszystko od rozmaitych Obywate-
lów, hojnie opatzeni byli.
Lecz wsey surięj prozódę
cofiore

134
i ofierze, podczas Seymu Delegacyi
tego, niebyli Jezuici wyptuchani,
i za przykazem Papieskiego Brewe
(lat temu 17.) rozproszeni zostali.

Przez te 17 lat, wielu Exe-
kucji w amato, wielu inny sobie
szan obrato: iest atoli Inneza iest
ich ciastka, ktoru wdawney sworey wy-
zey namierzoney chci, trwa do tych
czas, i dyleby Ocieci i. za wtowaniem
Napjani: Monfederowanej temu Rzeczy
Naszey przywróc razylt do Polki,
zalkon Jezuici, gotowa iest praco swe
rozporzoc, w krosactach i szkotach,
nieciadajac zadnego imaldania
dawnych ich dobr, ani Kapitalas
ani iakiegoz kowielu majntku, nie
nalegajac nawet, i o wyznaczenie

pensyi, (ale iakże wyżej rzekto.)
•przeważając się na Boską Opatrzność
i na względności tych obywatelów.
Którzy patrząc na ich Koscielne i
szkolne prawa, sądzą taino, czy wypo-
muzenia są godni — Na ten szty.
Kontrakt (Którzy, ani ze Marbu
publicznego, ani od obywatelów,
o nic Koniecznie niedomagają.)
trudno podobno znaleźć Kosciel-
nych prawników, i szkolnych
nauczycielów: jeśli zaś do tego
są zdolni, dali już tego dowód
przez dwa i więcej całe wieki —

Upadł ten Takt w Polisie
C. m. m.

Cimino zdan' wiêkszey daleko
 ceja Polskiego Narodu: podczas
 najwyższego sameyze Rzęptey u-
 padku, i Krauw tey zaboru: gdy te-
 raz ta Rzępta, tak chwalebnie
 za zbawieniem stanów Słonie-
 derowanych radami powstaie,
 moze i ten upadły u siebie Zakon
 dla dobra powszechnego podźwignąć.

Na ten wirowie tego 1789. niedosta-
 tek żywności w Konstantynopolu i w ot-
 nych okolicach miastach tey stolicy, lubo
 nie uradził zamieszania, lecz całe po-
 spolstwo powszechnie przypisywało,
 zagniewaniu swego Prorka Mahumeta
 iż Turcy dopusili chrześcianom, zabranie
 swych Krauw, i że nie dały inaczey
 prześlagać, ani obfety i zbioru ni da-
 tenze Prorka, iż chyba wojnię daley

przeuroko tymże Chryścianom, o odep-
branie Kraiów zabranych — Pręto też
poproszono, uobnie domagało się Konsew-
rów najwyższej wryny — Co było pu-
wodem Cesarzowi Turckiemu wydać
rozkaz do Kajmakaana Basy.

Tomaczenie
Hatuszerifu czyli rozkazu
Selima Cesarza Turckiego
do Kajmakaana Basy

Coż zwoyny tera indystry wy nikt nie?
Nie ma uń odwagi, nie ma go, dinstia
i religii, nie ma miłości sławy, kłona,
iakt. świadczą dzieje Państwa Ottomani dzie-
go prowadzila i z wyjątkiem ciy nita kufel
Odgeatow, rugdy tytu nieprzyiaciom
niepoddaicznych — Woyska tracią odwagę,
i pierzechają wstędy gdziekolwiek
ja pułtome

136

Ja postane — Minyaskierowie, i arda
Ainyatycka, bez Karnośi, i bez cwiczenia,
popelniają w obozach, i po drogach, swawile
i okrucieństwa także, i także przeciw nieprzy-
jaciom nawet dozwolone nie są. Także to
w wojnę pro wadzi? także to mszczyć na
nieprzyjaciolach potrzeba? Niestety! ni-
kogo już zapal religii nie zagrzewa. Prud-
howie nasi, którzy się tyż są, i tyż się zwały wsta-
wili, czyż nie byli równie ludźmi,
i takimi? ... ale statos? ... Co przesła,
iż się nie woi — Niech najwyższy suda-
ta rządzi, i sędzi i pomysłności wszelką
w tym, i drugim życiu zlewa na tych,
którzy wiernie dotrwali, w drodze religii,
a zdrayow niech wyłozeni — Trzeba już
nam wszystkim porwać się z esnu martwego,
w którym do tego czasu byliśmy, i opo-
zyci sposoby pomświenia się, nad nie-
przyjaciółmi religii — Takie rat w da moia
i oto niedoś do nie ba nay gorętsze próby se

Ze rze wprzod mi ci schowam do
prochu, az za petrze powedusz wstypkiego,
Ufam tobie Wszechmocnego, i opieru naszego
swytego Ducha, ze przydy rze wyluchane
bede, ale trzeba czyni rze i pospicchu &&

Takoz pokroczem na zimę zawiesseriu
Droni, w następnym roku 1790 rwa
rozpraszają Kampania.

Wymie samym Miesięcu Prudni
w Paryżu następnym zdozyla się do-
liznosi z powodu, iż rozglaszony w
Kraju wolności, i równości w wszystkich
stanow. Pewny dzień z Paryżu Franuz.
li przybył do sklepu kupca, dla dozwania
bogactw na suknie, które gdy
roczne pokazal, pytał się dzień o cenę.
Kupiec nieznając osoby, rzekł: Kochany
Przyjacielu, ten kase jest potemu &c.
Dzień

Licząc stycząc do siebie abyć poufały
 Kupca Komplement, odwołując i wyszedł
 ze sklepu do Kupcy przeregłszy, niecht
 do surph czeladzi: Dziwna rzecz że ten świąc
 że nie wie, że teraz żyjemy w wielku Felozof-
 slum, gdzie wszyscy sobie równi i jesteśmy
 Torzełtzy, Kazał czeladnikow tużemy
 sprzątnąć, na między swoje postawić. Ależ
 czeladnik odpowiedział: ponieważ wszyscy
 jesteśmy sobie równi, możesz sam być Panem
 krążyć przedstawiać, i nas swoim postawiać
 między — Kazał on równość felozofii
 Pana, Którego w jego czeladniku w łont-
 ce nauczył.

